

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 23 APRIL 1924

No. 434

INHOUD

	Blz.
REISINDRUKKEN I door <i>J. S. C. Kasteleyn</i>	362
Het „Congrès Scientifique pour l'Expansion des Relations Commerciales Internationales" te Lyon door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	364
De verdeling van het inkomen in Amsterdam door <i>Mr. A. P. L. Stapel</i>	365
Het belastbaar vermogen in 1914 en 1922 door <i>Mr. A. Veen</i> met naschrift door <i>Prof. Mr. A. van Gijn</i>	367
De Loonteknik in het Particuliere Bedrijf en bij de Gemeente Amsterdam door <i>M. Triebels</i>	369
De Rijksmiddelen	371
AANTEKENING:	
Het Italiaansch-Russische handels- en scheepvaart- verdrag en de Italiaansch-Russische douaneconven- tie van 7 Februari 1924 II (Slot)	371
MAANDOLJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	373
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	374—380
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.
Redacteur-Secretaris van het weekblad: D. J. Wansink
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

23 APRIL 1924.

In den toestand van de geldmarkt kwam gedurende
deze korte berichtswEEK geen verandering. De pron-
gatierente noteerde meestal 4¾ pCt.; partikulier dis-
conto van 4¾ tot 5½ pCt.

* * *

Bij de inschrijving op schatkistpapier op Dinsdag
l.l., werd ingeschreven in totaal voor f 53.761.000.
Toegewezen werden f 23.090.000 3-maands promessen
à f 987,95, f 6.160.000 6-maands promessen à f 976 en
f 5.471.000 biljetten à pari of resp. 4¹¹/₁₆ en 5 pCt.,
hetgeen vooral in verband met het zeer geringe aan-
bod van geld op de open markt buitengewoon gunstig
mag genoemd worden.

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de
post binnenlandsche wissels een stijging van f 3,7 mil-
lioën te zien, welke uitsluitend de Hoofdbank betreft
en ook ditmaal weder voor het grootste gedeelte voor
rekening komt van den Staat. Het totaal der recht-
streeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen
blijkt in de afgelopen week van f 88 miljoen tot
f 91 miljoen te zijn opgelopen. De effectenbeleenin-
gen vertoonen een kleine daling. Daar echter de goe-
derenbeleeningen van f 6 miljoen tot f 11,5 miljoen
toenamen, stelt het hoofd beleeningen in totaal zich
ten slotte toch f 3,4 miljoen hooger dan verleden
week.

Het renteloos voorschot aan het Rijk en de zilver-
voorraad der Bank stegen resp. met f 200.000 en
f 700.000. Daarentegen vertoont de goudvoorraad op-
nieuw een daling van een goede f 12,5 miljoen. Ook
in de afgelopen week is dus blijkbaar weder een partij
goud naar Amerika verzonden. De post papier op het
buitenland en de diverse rekeningen onder het actief
namen resp. met f 2,2 miljoen en f 10,6 miljoen toe.

De biljettencirculatie bleef vrijwel op dezelfde
hoogte. De rekening-courant saldi stegen met f 7,7
miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo stelde zich
f 13,4 miljoen lager dan verleden week.

* *

Op de wisselmarkt heerschte ook deze week weder
een zeer vaste stemming. Verschillende wissels kon-
den niet onaanzienlijk in koers verbeteren en vooral
Francs waren weder sterk gezocht. Geopend op
ca. 16,10 en 13,65 werd aan het einde der week 16,90
en 14,50 betaald, terwijl na de feestdagen de stemming
buitengewoon vast was, zoodat de koersen opnieuw
ongeveer f 1 opliepen.

LONDEN, 17 APRIL 1924.

Ondanks het feit, dat de markt Dinsdag het de
vorige week geleende bedrag aan de Bank of England
terugbetaalde, bleef kort krediet aangeboden en liep
dientengevolge de koers, van daggeld terug tot 1¾ à
2 pCt. Het vernieuwen van zevendaagsche leeningen
kostte onveranderd 2½ pCt.

De discontomarkt was verlaten. Juli Treasury Bills
werden tegen 2¹⁵/₁₆ pCt. genoteerd.

2-mnds. prima bankaccept	3 pCt.
3- „ „ „	3— ¹ / ₁₆ pCt.
4- „ „ „	3¾ pCt.
6- „ „ „	3¾— ⁵ / ₁₆ pCt.

REISINDRUKKEN.

I.

Hieronder worden enkele indrukken weergegeven, opgedaan gedurende mijn laatste verblijf in Indië van einde October a^o. p^o. tot begin Februari l.l.

Ofschoon op het oogenblik de algemeene toestand nog gedrukt is, zijn er toch teekenen, die het rechtvaardigen de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien.

Indië produceert voornamelijk eerste levensbehoeften en zoodra er eenige verlichting van den treurigen toestand in Europa intreedt, zal dat in de eerste plaats tot uiting komen in het meerder gebruik van het allernoodigste.

De prijzen van verschillende producten bewegen zich in een stijgende lijn, zoodat in de naaste toekomst een verhoogde koopkracht van de Inlandsche en Europeesche bevolking te verwachten is met de daarmede samenhangende opleving der importzaken. De suiker en de tabak op Java hebben door het laat intreden van de West-moesson veel geleden, hetgeen weder een factor in het nadeel is. De rubber- en thee-oogsten vallen over het algemeen mede, terwijl de koffie minder van de bessenboeie te lijden heeft dan verleden jaar.

De lage koers van den Indischen gulden maakt het leven in Indië duurder en vooral zij, die maandelijks belangrijke betalingen in Holland te doen hebben voor de opvoeding hunner kinderen als anderszins, ondervinden in nog sterkere mate de nadeelige gevolgen van die koersdaling.

Voegt men daarbij de in uitzicht gestelde salarisvermindering der ambtenaren, dan is het zeer goed te begrijpen, dat in die kringen de stemming niet opgewekt is.

Bemoedigend voor iedereen achtte ik de mededeeling, dat hoogstwaarschijnlijk de begrooting voor 1925 zal sluiten. Er kwam, naar ik uit goede bron vernam, nog een bedrag van eenige tonnen aan tekort, maar die zouden over de verschillende departementen verdeeld, gemakkelijk gevonden kunnen worden. Het maken van een begrooting voor 1925, wanneer zelfs de uitgaven voor 1923 nog niet bekend zijn, blijft een buitengewoon moeilijk werk en verrassingen kunnen daarbij niet uitblijven, te meer omdat men van de markttoestanden in het begrotingsjaar ook nog absoluut niets weet (men denke bijv. aan de onverwachte stijging der tinprijzen).

Ik zou dan ook deze mededeeling niet zoo hoog aanslaan, als ik daarbij niet de overtuiging gekregen had, dat er niet alleen zeer en zeer ernstig naar bezuiniging gestreefd wordt, maar dat men tevens doende is, verschillende diensten te reorganiseeren, waarvan een blijvende vermindering der uitgaven het gevolg zal zijn.

Voorop staat: 1e. dat de voor elk onderdeel van de begrooting toegestane gelden niet overschreden mogen worden en dat dit op de zelfde wijze als zulks op de particuliere ondernemingen geschiedt, aanhoudend gecontroleerd zal worden;

2e. dat de papieren controle, die tot nu toe hoogtij vierde, vervangen wordt door een persoonlijke, en als het mogelijk is, een meest onverwachte (vliegende) controle.

Het onder punt 1 opgemerkte, wordt de „bewakingsdienst” genoemd en schijnt op Banka bij het tinbedrijf reeds goede resultaten af te werpen. Ook bij andere gouvernementbedrijven zal deze bewakingsdienst worden ingevoerd.

Een ieder, die voor het gebruik der gelden van het kleinste onderdeel van de begrooting verantwoordelijk is, krijgt een opgave hoeveel door hem mag worden uitgegeven en welk werk daarvoor moet worden verricht.

Dat de papieren controle, d.w.z. die met behulp van staten, door persoonlijke en zeer onverwachte controle vervangen moet worden, is nog te duidelijker

als men weet, dat zij, die gecontroleerd moesten worden, vaak zelf de staten opmaakten, die te hunner controle dienden.

Men hoort de ongelooflijkste staaltjes van groote bedragen, die verloren gingen, omdat zij, die met de boekhouding van verschillende bestuurslichamen belast waren, niet de flauwste notie van boekhouding hadden.

Over de Landspakhuizen heeft reeds het een en ander in de couranten gestaan. De wantoestanden, die daar heerschten, hebben de volle aandacht van den Gouverneur-Generaal gehad. Te verwonderen is het niet, dat dergelijke toestanden konden ontstaan, indien men weet, dat de ordonnantie, waarbij het beheer van die pakhuizen geregeld was, van het jaar achttienhonderdnegentien dateerde.

Te hopen is het, dat men bij het controleeren der voorraden een voorbeeld zal nemen aan de wijze, waarop dit bij de groote import-huizen geschiedt, waar door een kaartsysteem schier elk moment den stand der voorraden is na te gaan en men zich door steekproeven kan overtuigen, dat alles behoorlijk wordt bijgehouden.

Toch betwijfel ik of al die maatregelen van bestuurszide te nemen, wel het gewenschte gevolg zullen hebben, zoolang het zoo moeilijk blijft een zogenaamden ambtenaar „in vasten dienst” te ontslaan.

Iemand, die zijn plicht niet doet, moet er in den kortst mogelijken tijd door zijn chef kunnen worden uitgezet, evenals in het particuliere, en het in dienst houden van onbruikbare krachten moet den chef als een fout worden aangerekend, die hem ongeschikt maakt voor een hoogere, leidende positie.

De menschen zitten zoo rotsvast op hun stoel, dat het feit, dat een Resident een der ambtenaren in zijn gewest absoluut ongeschikt vond voor de vervulling van een betrekking, niet voldoende was den man te ontslaan en overplaatsing naar een aangenamer standplaats het eenige resultaat was van de door den Resident begonnen actie.

Er scheen aan gedacht te worden den ambtenaar waar dit mogelijk was te interesseeren bij de financiële resultaten van de takken van dienst waarbij hij betrokken was. Doet men dit uit billijkheids-overweging, dan laat ik het daar, maar indien verwacht wordt, dat dit tot meerdere plichtsbetrachting zal leiden, geloof ik, dat men bedrogen zal uitkomen. Een op zijn gemak gesteld ambtenaar zal niet harder werken in de hoop, dat daardoor zijn tantième hooger zal worden, evenmin als zijn ijverige collega dien prikkel behoeft om zich met hart en ziel op zijn werk te blijven toeleggen. In het particuliere heb ik dat voldoende kunnen opmerken, trouwens iemand, die steeds aan zijn tantième denkt, is ook niet de ware. Het nut, dat uitgaat van het toekennen van een winstaandeel aan ondergeschikt personeel, is, dat de betrekking op zichzelf te begeerlijker wordt en men meerdere waarde hecht aan het behoud daarvan en vreest bij onvoldoende plichtsbetrachting haar te verliezen.

Indien ambtenaren daarvoor niet bevreesd behoeven te zijn, dan zal men met een winstaandeel niet datgene bereiken wat men er van verwacht.

De belooning van een ijverig ambtenaar moet liggen in een snellere promotie, terwijl een slechte plichtsbetrachting dezelfde gevolgen moet hebben als in het particuliere bedrijfsleven, nl. ontslag.

Het zou zeer wenschelijk zijn, dat de bladen even weinig notitie namen van het ontslag van een ambtenaar als van dat van den particulieren werknemer. Een Raad van Beroep kan er borg voor zijn, dat geen onbillikheden geschieden.

Het vlugst worden de bezuinigingsmaatregelen bij leger en vloot ingevoerd, dank zij de militaire organisatie.

Het minst doortastend schijnt men bij Onderwijs te zijn, niettegenstaande op dat gebied nog veel te

doen zou zijn. De salarissen van het onderwijspersoneel zijn in verhouding van die, welke in andere landsdiensten betaald worden, veel te hoog. Een jong ingenieur, die bij de Burgerlijke Openbare Werken diende, vertelde, dat hij direkt tweehonderd gulden per maand meer kon verdienen, indien hij bij het onderwijs overging, bijv. als leeraar in de wiskunde.

Sommige gemeenten voeren die onderwijssalarissen nog hooger op, dan het Gouvernement zulks reeds doet; zoo de Burgemeester van Batavia, de Heer Meyroos, die aan een jonge onderwijzeres driehonderd gulden per maand salaris gaf, plus veertig gulden per maand duurtetoeslag, met het gevolg, dat de onderwijzers op andere scholen ontevreden werden en hooger salaris beginnen te vragen.

De instelling van gemeenteraden heeft ook een blijvend last op de schouders der ingezetenen gelegd, zonder een evenredig voordeel daartegenover te stellen. Vaak zitten in den gemeenteraad menschen, die slechts zeer tijdelijk inwoner van een gemeente zullen blijven en geen belang hebben bij de financiële positie van zoo'n plaats. De toestanden in plaatsen met gemeenteraden zijn absoluut niet beter, dan die waar het bestuur evenals vroeger door een controleur wordt uitgeoefend (Djember bijv.). De gemeente Semarang schijnt de eenige te zijn, die naar een economisch beheer streeft. Het woningbedrijf dier gemeente maakt den indruk, dat daar rationeeler tewerk werd gegaan, dan in menige groote plaats in Holland. In plaatsjes, waar een controleur als hoofd van plaatselijk bestuur nauwelijks werk voldoende zou hebben, vindt men nu groote gemeentehuizen van steen opgetrokken, o.a. in Siantar op de Oostkust van Sumatra.

* * *

Van de „evolutie, die zich in Indië voltrekt” heb ik in het binnenland weinig kunnen bemerken.

De massa, die een eventueelen nieuwen staatsvorm zou moeten dragen, vond ik weinig veranderd. Nog steeds zijn de Javanen blijkbaar niet in staat het kleinste winkeltje in de dessa zelf te drijven en moeten zij dit aan Chineezzen overlaten; nog steeds leven zij van de hand in den tand en verdringen zij zich op passardagen voor de pandjeshuizen.

De pandhuisdienst, de uitgebreidste gouvernementsdienst in Ned.-Indië, een dienst, die niet gemist zou kunnen worden, bracht volgens een mededeeling in de N. R. Ct. dit jaar ruim zes millioen gulden op.¹⁾

Bedrijven van eenigen omvang onder Javaansche leiding zijn er haast niet. Niettegenstaande zij bij Europeanen geleerd hebben, hoe zij cultuurgewassen moeten onderhouden om de grootst mogelijke opbrengst te verkrijgen, komt er van hun eigen aanplantingen doorgaans weinig terecht. Alleen den rijstbouw verstaan zij, ofschoon zij er veel meer van zouden kunnen maken; maar irrigatie-werken, etc. moeten door de Europeanen worden aangelegd. Het laatste bijv. in tegenstelling met Bali, waar de bewoners het zelf zeer goed kunnen en oplossingen wisten te vinden, waar Europeesche ingenieurs faalden.

Zoolang hierin geen spoor van verbetering komt, geloof ik niet aan een ernstig streven van de massa naar een zelfstandig volksbestaan. De zoogenaamde drang naar ontwikkeling is in hoofdzaak het verlangen van den tot welstand gekomen inlander, om zijn kinderen meer te laten leeren dan hij zelf geleerd heeft; met het doel hen in staat te stellen in de Europeesch-Indische maatschappij een goed betaalde betrekking te krijgen.

Zij, die met goed gevolg een M. U. L. O., Technische-, Hoogereburger- of Landbouwschool doorloopen hebben en daarbij over verantwoordelijkheidsgevoel en de noodige energie beschikken, zijn welkome krachten in die maatschappij, omdat er een algemeen streven bestaat om ter wille van de zuinigheid Euro-

peesche krachten, waar mogelijk, door inheemsche te vervangen.

De meerderheid van hen, die zich willen ontwikkelen, brengt het echter niet verder dan de Hollandsch-Indische school en de daar opgedane zeer elementaire kennis, een vernisje van ontwikkeling, is niet voldoende om het voorop gestelde doel te bereiken. De leerlingen zelf, die het daar ontvangen onderwijs zeer hoog aanslaan, beseffen dat allerminst en zijn eerder geneigd de keuze van Europeanen voor de door hen geambieerde betrekkingen aan rassenvooroordeel toe te schrijven.

Het is vooral deze categorie van Inlanders, waaruit de ontevredenen voortkomen en die in samenwerking met enkele meer ontwikkelden, welke de macht over hunne dociele landgenooten het liefst aan zich willen trekken, de beweging tegen ons gezag gaande houden.

Hun aantal zal grooter worden naarmate het getal Hollandsch-Indische scholen zich uitbreidt, want de zeer ondergeschikte baantjes, waarvoor zij ten slotte in aanmerking komen, zijn beperkt en zij, die een Hollandsch-Indische school bezocht hebben, houden zich te goed voor den landbouw of anderen handenarbeid.

Er zijn vooraanstaande Inlanders, ook enkele Europeanen, die dat zeer goed inzien en op de scholen in de allereerste plaats een Inlandsche taal geleerd willen hebben omdat, zooals een hunner schreef, het Hollandsch de leerlingen van hun omgeving (Bangsa) vervreemde en „demoraliseerde”, waarmede hij vermoedelijk wilde zeggen, dat zij niet meer door handenarbeid hun brood wilden verdienen.

Ongetwijfeld is het leeren van onze taal een goed middel, om den Javaan aan ons te binden, maar wanneer dit de ontevredenheid in de hand werkt, lijkt mij beperking zeer gewenscht.

De beweging in ons Indië is van geheel anderen aard, dan die in Britsch-Indië, waar zij gedragen wordt door een bevolking, die economisch, vooral wat spaarzin aangaat, ver boven den Javaan staat, en die vóór alles een zelfstandige Indische maatschappij wil hebben, maar dan ook boven alles *Indisch*, die Europeesche goederen boycot en eigen kleederdracht voorschrijft.

Waar Britsch-Indiërs toe in staat zijn kunnen de Javanen voorloopig nog niet aan denken, zoolang zij op den laagsten trap van de economische ladder blijven staan.

Ongetwijfeld zijn er onder de Inlanders, die gestuurd hebben, knappe menschen, waarvan er enkele wellicht geschikt zouden zijn voor een leidende positie, maar dat aantal is in verhouding tot de massa zoo minimaal, dat het voorloopig nog geen gewicht in de schaal legt.

Bouwt men zijn theorieën op de verwachtingen, die men van die enkelingen mag koesteren, zonder daarbij op de rest, de massa, wellicht 99½ pCt. van het geheel te letten, dan heeft men veel kans, dat, worden deze theorieën eenmaal in practijk gebracht, zij zullen blijken niet alleen niet te deugen, maar tot desorganisatie van de massa te leiden.

Wel zeggen de voorstanders van zelfbestuur er niet aan te denken „dat aan Indië nu reeds dadelijk volledig zelfbestuur en autonomie zou mogen worden verleend,” maar de Inlanders, tot wie zij dat zeggen en de Europeesche jongelui, wien zij dat leeren, letten meer op de woorden „zelfbestuur en autonomie” dan op het „niet nu reeds dadelijk volledig”, hetgeen natuurlijk is, want het eerste wordt doorgaans veel meer naar voren gebracht dan het laatste.

Het duurt dikwijls een paar jaar, voordat de jonge ambtenaren, die zich aan de academie een beeld van den inlander gevormd hebben, tot de conclusie komen, dat de massa geheel anders is, dan zij zich gedacht hadden, en dat er hoe zeer zij het ook betreuren, van het in practijk brengen der door hen geleerde theorieën voorloopig niets kan komen.

¹⁾ [Verg. ook pag. 323 in het nummer van 9 dezer. — Red.]

Hoe voorzichtig men moet zijn, om de zoogenaamde leiders te sterken in de gedachte, dat zij in afzienbare tijd geschikt zullen zijn hun landgenooten te besturen, moge blijken uit het gezegde van een hunner in een vergadering te Bandoeng, nl. dat zij niet zouden rusten, vóór dat de laatste auto van Java verdwenen en het laatste steenen huis afgebroken was. Arm volk, dat aan zulke leiders wordt overgeleverd!

Wilson heeft terecht gezegd: „De menschheid heeft recht op een economische ontwikkeling van de hulpbronnen der aarde” en daarop is „ons recht van koloniaal bewind” gebaseerd.

De wereld heeft behoefte aan de producten van Java en zoalng de Javanen niet door voorbeelden, zij het ook op kleine schaal, kunnen bewijzen, dat zij zelf in staat zijn, de productie van hun land op te voeren tot die hoogte, waarop wij dat weten te doen, is ons bewind volkomen gerechtvaardigd.

Men stelle zich een oogenblik voor, dat Java, waar bijna al de kinine, die de menschheid voor malaria-bestrijding noodig heeft, vandaan komt, werd overgelaten aan de Javanen en deze er niets voor voelden kina-ondernemingen aan te leggen. Zou de wereld zulks toelaten? Wie zou dat lijdelijk aanzien?

Zoolang de evolutie van den Javaan zich ook niet in economischen zin voltrekt, kan er van zelfbestuur geen sprake zijn.

Zij, die de autonomie willen bespoedigen, moeten den Javaan in de allereerste plaats in die richting opvoeden.

J. S. C. KASTELEYN.

(Slot volgt).

HET „CONGRES SCIENTIFIQUE POUR L'EXPANSION DES RELATIONS COMMERCIALES INTERNATIONALES” TE LYON.

Gebrek aan plaatsruimte is almede oorzaak, dat eerst in dit nummer met enkele woorden op bovengenoemd in de eerste dagen van de vorige maand te Lyon gehouden congres wordt ingegaan.

Met opzet is de naam van het congres, dat door de goede zorgen van den algemeenen secretaris, prof. Antonelli, uitnemend was voorbereid, hierboven in originali weergegeven. In den naam toch spiegelt zich reeds voor een groot deel het karakter van het congres. Slechts vaagheid vermag zoo velerlei verscheidenheid van meening onder één omschrijving te vangen.

In de discussie is, van Lyonsche zijde in de eerste plaats, een parallel getrokken tusschen Manchester en deze stad. Inderdaad is deze parallel voor een groot deel reëel. Domineert in Manchester de katoenindustrie, in Lyon domineert, zij het niet in zoo absoluten zin, de zijde-industrie. Is de katoenindustrie, welke in hoofdzak voor de tropen werkt, vrijwel uitsluitend export-industrie, ook de Lyonsche zijde-industrie exporteert de groote meerderheid van haar product. Lyon, evenals Manchester, een centrum te noemen van de orthodoxe vrijhandelsleer gaat misschien wat ver. Wel echter leeft in Lyon niet minder dan in Manchester het besef van de noodzakelijkheid van een zoo breed mogelijk internationaal verkeer. Men heeft buiten Frankrijk rondgekeken en kent de vreemde afzetgebieden, men gevoelt, meer nog dan Manchester, met het eigen luxeproduct aan den lijve wat hoge invoerrechten beteekenen. Het gevolg is, dat Lyon, dat bovendien, in afwijking van andere Fransche industrie-centra, van krachtigen groei en drang naar expansie blijk geeft, in handelspolitiek opzicht anders en ruimer denkt dan de rest van Frankrijk. Vandaar, dat de Nederlander er, vooral in particulier gesprek, klanken hoort, die hem vertrouwd zijn, vandaar ook dit congres, dat, naar men mag aannemen, hoofdzakelijk ten doel had den eigen landgenoot gelegenheid te geven tot hoor en wederhoor.

In dit laatste opzicht stak inderdaad het congres sterk af bij zoo velerlei ander internationaal congres op het gebied der handelspolitiek. In plaats van een eenstemmig getuigen voor het beginsel van den vrij-

handel, werden van iederen toonaard klanken gehoord. Dit was ongetwijfeld een voordeel. Het bereiken van eenparige, scherp omlijnde resultaten moge hierdoor uitgesloten zijn geweest — immers over quaesties als deze, die zoo diepen wortel hebben in historie en maatschappelijk inzicht, overtuigt men elkander waarschijnlijk niet in enkele uren — resoluties en „voeux” mogen noodwendigerwijs een vaag karakter hebben gedragen, daartegenover won de discussie er in hooge mate door aan afwisseling en levendigheid en de onderlinge aanraking aan belangrijkheid.

Vreemdelingen waren er, niettegenstaande het breed opgezette „Comité de Patronage”, slechts weinige. Naast een afvaardiging van de Cobden Club, waaronder Sir Hugh Bell en Sir George Paish, welke afvaardiging voornamelijk bij monde van het parlementslid, den heer Wedgwood Benn, met groote tact op het juiste oogenblik het juiste geluid deed hooren, waren er enkele Italianen en Zwitsers — o.a. prof. Paillard uit Lausanne — verder o.a. de Brusselsche hoogleeraar Ansiaux, terwijl aan Nederlanders slechts de heer J. Pierson uit Parijs, Mr. Voorbeytel, Parijsch correspondent van het „Handelsblad”, en schrijver dezes aanwezig waren.

Onder de Franschen trad in het bijzonder de Parijsche hoogleeraar Rist op den voorgrond, terwijl uiteraard ook de oude leider van de Fransche vrijhandelaren, Yves-Guyot, present was. Naast een aantal vertegenwoordigers van handel en industrie namen voorts vele van de jongere Fransche hoogleeraren in de economie aan het congres deel.

Voor al in gesprekken met deze laatste was het mogelijk te pogen een beter inzicht te krijgen in het geheel van factoren dat het, over het algemeen ook bij hen sterk protectionistische Fransche sentiment beheerscht. Te classificeeren als staatsocialistisch in den bijzonderen zin van het woord of als imperialistisch is het stellig niet. Misschien nadert men het dichtst de waarheid, wanneer men aan den eenen kant wijst op den, van oudsher sterk gecentraliseerden opbouw van het Fransche bestuursstelsel en de bijzondere positie, die dientengevolge de staat in de heerschende Fransche opvatting inneemt, en het aan den anderen kant terugvoert tot het onmiskenbaar exclusief element, dat het Fransche nationaliteitsgevoel kenmerkt en dat, terwijl het zich dikwijls in agressieven vorm uit, toch economisch gezien in wezen defensief is en ten nauwste samenhangt met het bevolkingsvraagstuk, welks domineerenden invloed men, genoemd of ongenoemd, in schier iedere uiteenzetting op den achtergrond gevoelt.

Het heeft weinig nut hier van de talrijke praeadvies en de driedaagsche discussie een systematisch en volledig relaas te geven. Enkele grepen slechts mogen voldoende zijn.

Een van de wijzen, waarop men, zonder zich vierkant tegen het protectionistisch beginsel te verklaren, niettemin poogde zooveel mogelijk het beginsel van vrijheid van verkeer op den voorgrond te stellen, was door zich te beperken tot grondstoffen en zoo mogelijk halffabrikaten. Aldus geschiedde o.a. in een uiteenzetting van den heer Fougère, president der Lyonsche „Association Industrielle, Commerciale et Agricole”, die deze denkbeelden in een „voeu” belichaamde. Met de verder door hem voorgestane noodzakelijkheid van meer overleg van de Regeering met de verschillende groepen van producenten vereenigden zich verschillende andere sprekers, ook en voornamelijk zij, die zich als volbloed protectionisten deden kennen. Een juiste en heilzame reactie hierop was een betoog van den heer Poisson, secretaris-generaal van de Federatie van Fransche coöperaties, die op een niet aan duidelijkheid te wenschen latende wijze het belang van den consument naar voren bracht en ook voor dezen minstens gelijk recht op overleg opeischte. Hierbij sloot de heer Antonelli zich aan.

Verschillende praeadvies en redevoeringen wa-

ren gewijd aan de vraag, wanneer de transitoire handelspolitieke verhoudingen van het oogenblik weder voor een definitieve toestand plaats zouden kunnen maken. Van verschillende zijden bleek men in dit verband vrees te koesteren voor de gevolgen van het met 1 Januari 1925 afloopen van den in art. 20 van het vredesverdrag van Versailles gestelden termijn, gedurende welken Duitschland in hooge mate in zijn vrijheid op handelspolitiek terrein werd beperkt en met name aan de geallieerden een volstrekte meestbegunstiging moest toestaan.

Scherp uitte zich met name de heer Hauser, hoogleeraar aan de Sorbonne, wiens praeadvies en redevoering wel het meest geprononceerde protectionisme ademden. Een opmerking als deze, dat het meestbegunstigingsbeginsel in wezen neerkomt op het beginsel van „la nation la plus défavorisée” en mitsdien volstrekt verwerpelijk is, toont weinig inzicht in de enorme beteekenis, die deze clause in de jaren vóór den oorlog voor een stabiel verkeer en tot voorkoming van eindeloze wrijvingen en moeilijkheden heeft gehad. Ook zijn visie op de Engelsche handelspolitiek en op de wenschelijkheid van economische autarkie was op zijn minst zonderling. Het feit, dat de heer Hauser geen gelegenheid bleek te hebben bij de discussie aanwezig te blijven, verhinderde niet, dat ook in zijn afwezigheid van alle zijden tegen zijn stellingen scherpe tegenkanting bleek te bestaan.

In tegenstelling met deze stem bleken verschillende sprekers aan het sluiten van handelsverdragen, zoo mogelijk met meestbegunstiging, zeer veel waarde te hechten. De Volkenbond, welks secretariaat een uitvoerig en duidelijk resumé had aangeboden over de werkzaamheden van den Bond op het gebied van het internationaal handelsverkeer, werd in dit verband door verschillenden genoemd. Prof. Antonelli, die wellicht geacht mocht worden het inzicht van Lyon te vertegenwoordigen, ging verder en meende, dat in plaats van bilaterale tractaten, internationaal overleg op breederen grondslag wenschelijk was.

• Het valutavraagstuk — de Franc was tóchtertijd in vollen neergang — kwam, zooals van zelf sprak, op tal van wijzen tot uiting. Over de vraag, of betaling van ad valorem geheven invoerrechten in goud — juister tot een op den dollarkoers gecalculerd bedrag — wenschelijk was, verschilden de Parijsche hoogleraren Rist en Nogaro van opinie. De tweede verklaarde zich in een praeadvies hoofdzakelijk op psychologische gronden ertegen. Een interessant overzicht van de sinds 1890 in dit opzicht door Italië gevoerde politiek was vervat in een praeadvies van den heer Giretti.

Het vraagstuk, welke houding in landen met sterke valuta tegenover het vraagstuk van valuta-dumping behoorde te worden aangenomen, was uitvoerig behandeld in een tweetal praeadviezen van Sir George Paish en prof. Paillard. Beide stonden lijnrecht tegenover elkander. Sir George Paish verdedigde in een knap betoog de wenschelijkheid van een vrijzinnige politiek in dezen, waarbij hij er o.a. op wees, hoe buitengewoon weinig beteekenis de Engelsche maatregelen, waarop voortdurend van de andere zijde verwezen wordt, in werkelijkheid hebben gehad. Prof. Paillard daarentegen gaf een uitvoerige uiteenzetting en verdediging van het Zwitsersche stelsel van invoerbelemmering. Uit zijn praeadvies blijkt, dat op 1 November jl. nog voor 216 artikelen een volledige en voor 70 een gedeeltelijke restrictie bestaat. Alhoewel aan de Fransch-Zwitsersche en Italiaansch-Zwitsersche grens deze restricties slechts gelden voor resp. 21 en 6 rubrieken van artikelen — waaronder evenwel de belangrijkste — moest de spreker erkennen, dat op dat oogenblik het restrictie-stelsel feitelijk alleen tegenover deze vroegere Entente-landen werkelijke beteekenis had, aangezien alle valuta-invoer uit Duitschland en Oostenrijk reeds sedert eenige maanden tot het verleden behoorde. Ter adstructie van

zijn gunstig oordeel over de werking der maatregelen beriep prof. Paillard zich op het sterk afnemend werkloosheidscijfer. Dit is inderdaad thans belangrijk lager dan enkele jaren geleden. In 1920 was het echter vermoedelijk het hoogste van Europa en juist toen was het restrictie-stelsel op zijn hoogtepunt. Overigens blijkt, dat een zoo ver gaande eisch als hier te lande krachtens het Schoenenwetje gesteld, dat nl. tegenover iederen invoer een evenredige binnenlandsche aankoop moet staan, in Zwitserland slechts in enkele gevallen geldt. In den regel wordt de invoerlicentie gebonden aan een laag recht, dat sedert de jongste verhooging van het Zwitsersche tarief nog verminderd is.

Ook prof. Ansiaux, aan wiens hand bovendien een heldere uiteenzetting over het vraagstuk van de internationale kapitaalverplaatsing in verband met de theorie van het internationaal ruilverkeer aan het congres was voorgelegd, gaf in een tweede praeadvies enkele beschouwingen over de gevolgen van dalende wisselkoersen voor de handelspolitiek.

Ten slotte eindigde het congres met de volgende „voeu”, waaraan zowel Sir George Paish als de heer Antonelli deel hadden:

„Le Congrès considérant que l'avènement d'un ordre économique organisé implique nécessairement l'existence d'un régime de liberté absolue des échanges, émet le voeu: que tous les Gouvernements s'inspirent pour la liquidation de la crise mondiale actuelle de ces principes que le Congrès considère comme fondamentaux.”

Of bij de aanvaarding dezer resolutie niet door verschillenden zekere stilzwijgende reserve werd gemaakt, blijve onbeantwoord.

De beteekenis van het congres moet, als gezegd, in de eerste plaats worden gezocht in het feit, dat het op ruimschootsche wijze gelegenheid gaf van een gansche schakeering van meeningen kennis te nemen. De vreemde deelnemers stellen het hierom op dubbel prijs, dat hun op zoo gastvrije wijze de gelegenheid geboden werd ook na de openbare bijeenkomsten in kleineren kring deze persoonlijke aanraking voort te zetten.

B.

DE VERDEELING VAN HET INKOMEN IN AMSTERDAM.

De „Voorloopige Cijfers” van de gemeentelijke inkomstenbelasting van Amsterdam over het belastingjaar 1922/23 zijn einde Maart jl. gepubliceerd.¹⁾

In deze statistiek, opgemaakt uit de tot en met 31 December 1923 vastgestelde kohieren, zijn verwerkt 223.683 aanslagen naar een totaal zuiver inkomen van f 618.292.800, tegen 219.134 aanslagen naar f 656.278.400 in de het vorig jaar verschenen Voorloopige Cijfers over 1921/22 en 203.012 aanslagen naar f 638.644.300 in die over 1920/21. Het gemiddeld inkomen per aanslag daalde van 1921/22 op 1922/23, van f 2995 tot f 2765, of met bijna 8 pCt.

Uit deze getallen mag echter niet zonder meer een conclusie worden getrokken omtrent toeneming van het aantal aanslagen; de voorloopige statistiek pleegt te worden opgemaakt, wanneer het doel, waartoe zij is in het leven geroepen, niet gedoogt, dat langer op meer volledige gegevens wordt gewacht. Het aantal aanslagen dat erin wordt betrokken, wordt dus mede bepaald door den stand van werkzaamheden van de administratie, met de regeling der aanslagen belast. Intusschen wordt wel de indruk gevestigd, dat de publicatie over 1922/23 niet onvollediger is dan die over de beide voorafgaande jaren, hetgeen de bruikbaarheid niet anders dan ten goede komt.

Voor de kennis van het inkomen in Amsterdam heeft men de beschikking over tweeërlei uitgaven van het gemeentelijk Bureau van Statistiek: de voorloopige en de definitieve statistiek. De eerste verschijnt 6 tot

¹⁾ No. 71 van de Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam.

10 maanden na het einde van het belastingjaar en geeft niet meer dan een overzicht van de eerste resultaten van de aanslagsregeling; de laatste geeft van de uiteindelijke resultaten van heffing en invordering een op alle belangrijke punten zorgvuldig uitgewerkt beeld. Die volledigheid, en met name ten aanzien van de invordering, kan echter niet worden verkregen dan 4 à 5 jaar na het einde van het belastingjaar.¹⁾

Onder deze omstandigheden is het verklaarbaar, dat de belangstelling van hen, die ook uit het inkomen van een groote en levende gemeenschap als Amsterdam is, de teekenen des tijds meenen te kunnen verstaan, in hoofdzaak uitgaat naar de Voorloopige Cijfers.

Voor het trekken van conclusies vormen de V. C. een verleidelijk, maar gevaarlijk materiaal. Op den voorgrond moet gesteld, dat zij een zeer onvolkomen beeld geven van den werkelijken toestand. Zij zijn eenzijdig onvolledig in zoverre de hooge aanslagen, door de vaak tijdroovende aanslagsregeling, er onvoldoende in vertegenwoordigd zijn. Zij geven voorts een onzuiver beeld, omdat de correcties als gevolg eenerzijds van reclame en beroep, anderzijds van navordering, er niet in zijn opgenomen.

Doet laatstbedoelde omstandigheid haar invloed over de geheele linie van aanslagen gevoelen en levert ze daarom geen onoverkomelijk bezwaar op voor het tegen elkaar afmeten van de beteekenis van de verschillende inkomensgroepen, de onvolledigheid van de hooge aanslagen is van dien aard, dat men uit de Voorloopige Cijfers van een belastingjaar geen positieve conclusie kan trekken omtrent het aandeel, dat de verschillende groepen bijdragen in het totaal inkomen of in de totale belastingopbrengst.

De waarde van de V. C. is, dat ze ons in staat stellen tot het trekken van vergelijkingen tusschen de opeenvolgende jaren. Daarbij komen dan naast elkaar te staan gegevens, die dus elk voor zich niet voor absoluut juist kunnen gelden, maar die in hun onjuistheid althans overeenkomstig zijn. De beweging, die door deze vergelijkingen aan den dag treedt, is het belangrijkste wat de V. C. ons brengen.

Men kan daarbij het aan elke groep toekomende inkomen uitdrukken in geld, of wel in een percentage van het totaalinkomen. Er is reeds gelegenheid geweest in dit blad voor laatstbedoelde methode onze voorkeur uit te spreken. Zulks om den bijzonderen aard van het onderwerpelijke statistische materiaal, in verband voorts met waarde-verandering der munteenheid, en ten slotte omdat veranderingen in elke groep voor zich — hoe belangrijk ook — voor het oogenblik niet in die mate onze belangstelling hebben als de onderlinge wijziging der inkomensgroepen in het kader van het geheel.

In het nummer van 14 November 1923 werden tot dit doel opgesteld proportionele vergelijkingen tusschen de belastingjaren 1917/18 tot en met 1921/22, waarbij het inkomen, dat aan elk der vier groote groepen van belastingsschuldigen in de opeenvolgende jaren toekwam, werd uitgedrukt in een percentage van het gezamenlijk inkomen. Deze overzichten kunnen thans met het belastingjaar 1922/23 worden uitgebreid.

Belastingsschuld wegens Hoofdverblijf.

Inkomens-groep	Percentage van het gezamenlijk inkomen in elk belastingjaar					
	1917/18	1918/19	1919/20	1920/21	1921/22	1922/23
boven 1.200						
tot 5.000	26,9	29,8	41,2	52,1	60,7	67,—
boven 5.000						
tot 10.000	9,6	10,2	10,5	8,5	9,6	10,6
boven 10.000						
tot 20.000	9,7	9,8	9,3	6,5	6,7	6,5
boven 20.000	53,8	50,2	39,—	32,9	23,—	15,9
	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—

¹⁾ December 1923 is verschenen de definitieve statistiek over 1918/19.

Belastingsschuld wegens Hoofdverblijf en Forensschap.

Inkomens-groep	Percentage van het gezamenlijk inkomen in elk belastingjaar					
	1917/18	1918/19	1919/20	1920/21	1921/22	1922/23
boven 1.200						
tot 5.000	23,9	26,5	37,6	48,6	56,3	63,5
boven 5.000						
tot 10.000	9	9,6	10,4	8,6	9,6	10,8
boven 10.000						
tot 20.000	9,7	9,8	9,4	6,8	7,2	6,9
boven 20.000	57,4	54,1	42,6	36,—	26,9	18,8
	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—

Uit het bovenstaande blijkt, dat de wijziging in de verdeling van het inkomen in Amsterdam, zooals deze zich in de statistieken over de belastingjaren 1917/18 tot en met 1921/22 vertoonde, over 1922/23 verderen voortgang heeft gehad. Voegt men in de overzichten de twee onderste en de twee bovenste inkomensgroepen te zamen, dan valt zelfs de volgende belangrijke overgang te constateeren.

	Hoofdverblijf		Hoofdverblijf en Forensschap	
	1921/22	1922/23	1921/22	1922/23
boven 1.200				
tot 10.000	70,3 %	77,6 %	65,9 %	74,3 %
boven 10.000	29,7 %	22,4 %	34,1 %	23,7 %

Hierbij moet echter het volgende worden opgemerkt. Ten einde het belangrijk renteverlies, dat de Staat regelmatig leed ten gevolge van het laat vaststellen en daardoor ook laat innen van vele hooge aanslagen te kunnen voorkomen, schiep de wet van 13 Januari 1922, Stbl. No. 9, de mogelijkheid tot het opleggen van voorloopige aanslagen. Van deze bevoegdheid heeft de Minister van Financiën, te beginnen met het belastingjaar 1922/23, gebruik gemaakt, in dier voege, dat aan alle belastingsschuldigen, die aangifte deden van een inkomen van f 7500 of hooger, — in afwachting van de vaststelling van hun definitieven aanslag — een voorloopige aanslag werd opgelegd naar het bedrag van de aangifte. Deze voorloopige aanslagen konden niet in de statistiek worden opgenomen. Aan een zuivere vergelijking met voorafgaande jaren komt deze omstandigheid natuurlijk ten goede, maar anderzijds is het mogelijk dat wanneer een voorloopige aanslag bestaat, de prikkel om zoo spoedig mogelijk tot vaststelling van den definitieven aanslag te geraken, bij de administratie minder sterk is. Deze mogelijkheid moet dus bij de beoordeeling van bovenstaande cijfers als reserve worden in acht genomen.

Uit het feit, dat de overgang van 1921/22 op 1922/23 bij belastingsschuld wegens hoofdverblijf en forensschap groter nog is dan bij belastingsschuld wegens hoofdverblijf alleen, mag vooralsnog geen conclusie worden getrokken. De practijk van de huidige regeling der forensenbelasting, waarbij, in verband met het desbetreffende voorschrift van de gemeentewet, het initiatief is bij de gemeentebesturen en de taak van de rijksadministratie zich er in hoofdzaak toe bepaalt de pretenties van de gemeentebesturen te aanslagen om te zetten, is van dien aard, dat een verschil in voorloopige resultaten niet aanstonds leiden mag tot een besliste gevolgtrekking.

Intusschen is het duidelijk, dat het tempo, waarin de wijziging der inkomensverdeling in die vijf jaren in één richting voortschreed, niet lang meer kan aanhouden. En indien niet alle teekenen bedriegen is een kentering ook niet ver meer af. De factoren, die daartoe samenwerken, zijn voornamelijk tweërlei: positieverbetering van den groothandel en verslechtering van de loonsvoorwaarden. Beide factoren hebben een sfeer van onmiddellijken invloed om zich. Opleving van den groothandel deelt zich onverwijld mede aan transport, verzekering, geldwezen; loons-

verslechtering treft mede, indirect, hen, die aan de breede lagen van de arbeidersbevolking in laatste instantie de verbruiksgoederen leveren. De werking der factoren is tegengesteld. In 1920 en 1921 was de verhouding omgekeerd, maar de tegenstelling niet anders; in den groothandel was de depressie reeds een feit, toen de loonstandaard nog stijgende was. Het keeren van het getij schijnt wel in den groothandel het eerst merkbaar.

Dit verloop van de verschijnselen heeft intusschen voor het totaal inkomen van een gemeenschap een onmiskenbaar egaliseerende werking. Schommelingen in het economisch leven hebben door de elkaar ten deele compenseerende bewegingen niet die onmiddellijke en hevige uitwerking op het totaal inkomen als vaak wordt gevreesd en geprofeteerd. Voor de huishouding van de gemeenten, die bij het nastreven van haar bestuursdoeleinden in niet geringe mate hebben rekening te houden met de capaciteit van het totaal inkomen — waaruit immers alle periodieke belastingen moeten worden voldaan — is deze omstandigheid een zeer gelukkige. Want het bestuursdoel is ten slotte eminent en bij zijn behartiging zijn de ups and downs van het economisch leven niet op den voet te volgen, maar moet zoo nauw mogelijk een gelijkmatigheid worden betracht, die niet naar de ongunst van enkele jaren mag worden afgemeten.

Amsterdam.

A. STAPEL.

HET BELASTBAAR VERMOGEN IN 1914 EN 1922.

Met belangstelling werd door mij kennis genomen van het onderschrift, dat prof. v. Gijn plaatste onder mijn artikel over het belastbaar vermogen in 1914 en 1922.¹⁾ De redactie zal mij wel willen veroorloven dat ik mijnerzijds nog de volgende opmerkingen maak.

Niet duidelijk genoeg is blijkbaar door mij in het licht gesteld, dat ik niet a priori aftrek der crisis-schulden ontoelaatbaar acht, maar alleen het niet doelmatig vind om deze in mindering te brengen op het aangeslagen vermogen. Omtrent het totale vermogen hebben wij geen zekere cijfers, zoodat men m.i. beter doet dit buiten beschouwing te laten en niet met vermoedens te gaan werken, die toch niet aan de werkelijkheid kunnen worden getoetst. Bij de vermogensbelasting moet men echter m.i. het bezit van crisisobligaties beschouwen van de zijde der aangeslagenen, voor wie deze papieren, zooals reeds door prof. v. Gijn in zijn Kamerrrede werd erkend, werkelijk vermogen beteekenen.

Wanneer men nu de meerdere of mindere welvaart uit de vermogensbelasting wil aflezen, moet men er m.i. ontwijfelbaar rekening mede houden, dat deze waarde voor de betrokkenen aanwezig was, omdat zij deze obligaties b.v. tot onderpand hebben doen strekken voor hun bankcrediet, van de rente daarvan hebben geleefd, enz. De realiteit van dit bezit zou het pijnlijkst aan het licht komen, indien men b.v. met een beroep op de door mij bestreden theorie, eene heffing in eens invoerde, waarbij de crisis-schuld door eene vermogensheffing tot een bedrag van plm. 1000 millioen werd gedelgd. Men zou dan ook kunnen zeggen — en heeft dit inderdaad ook wel aangevoerd —: „er is niets veranderd, het is slechts schijnvermogen dat te niet is gegaan”. Uit de debacles in de handelswereld, die van zoo'n heffing het gevolg zouden zijn, zou men echter wel tot ander oordeel komen. Het bovenstaande sluit niet uit — en ik vestig daarop nog wel eens nadrukkelijk de aandacht — dat men naast de toeneming van het vermogen ook de vermeerdering der Staatsschuld in acht moet nemen bij het beoordeelen van den algemeenen toestand. Alleen al is dit wenschelijk met het oog op het bederf van het ruilmiddel, dat van eene groote toeneming der Staatsschuld het gevolg kan zijn. In dit opzicht ben ik zelfs pessimistischer dan de heer van Gijn, voor zoo-

¹⁾ [In het no. van 2 April ll. — Red.]

verre, als ik niet klakkeloos wil aannemen dat tegenover de vooroorlogse schuld altijd eene behoorlijke tegenwaarde staat en als dit wel zoo is, dat dan die tegenwaarde voldoende productief is om rente en aflossing der geleende bedragen te dekken.

Over de rectificatie, die moet worden aangebracht wegens de gewijzigde vaststelling van de waarde van het, onroerend goed zijn wij het vrijwel eens, alleen liet ik in mijn artikel doorschemeren, dat ik vermoedde, dat de deswege in rekening te brengen som te hoog is geweest. Indien het verschil n.l. becijferd was in den tijd toen het onroerend goed zeer hoog in prijs stond, dan mag het tot dat bedrag zeker niet in rekening worden gebracht. Om de jaren 1914 en 1922 zuiver met elkaar te vergelijken, oordeelde ik het 't beste om in 1914 rekening te houden met de werkelijke waarde die het onroerend goed *destijds* had, evenals dit ook voor 1922 is geschied.

Ten slotte nog eenige opmerkingen over de toepassing van de indexcijfers der groothandelsprijzen op het vermogen van 1922. De bedoeling van mijn betoog — dat niet geheel duidelijk schijnt geweest te zijn — is geweest om de aandacht te vestigen op de omstandigheid, dat de waarde van het gefundeerde kapitaal anders moet worden berekend dan die van het geld, hetwelk dient om de kosten van het levensonderhoud te bestrijden. Het inkomen der individuen heeft in het algemeen twee (economische) bestemmingen; in de eerste plaats wordt het gebruikt voor levensonderhoud en alzoo verbruikt en verteerd, maar daarnaast dient het ook voor kapitaalvorming. Zoodra nu b.v. f 1000 niet wordt uitgegeven, maar belegd, krijgt deze geldsom een ander karakter en moet volgens een geheel anderen maatstaf worden beoordeeld. Zij is dan blijvend kapitaal geworden, waarvan de waarde hoofdzakelijk beoordeeld wordt naar het rendement, alzoo naar het inkomen dat zij zelf weer gaat afwerpen. De koopkracht van het geld dat voor het levensonderhoud dient, kan men het beste beoordeelen naar de indexcijfers van de kosten van het levensonderhoud die door de gemeentelijke statistische bureaux te Amsterdam en 's-Gravenhage worden becijferd. Voor 1922 was dit gemiddeld 180, zoodat men kan zeggen dat een gulden in 1914 slechts een verbruikswaarde heeft van ruim 55 cts. in 1922. Het eigenaardige is nu, dat alzoo duizend gulden voor verbruik en levensonderhoud in 1922 veel *minder* waard waren dan in 1914, terwijl eenzelfde bedrag aan kapitaal (vermogen) juist *meer* waard is, omdat men er een grooter rendement van kan maken.

Rekening moet er natuurlijk mede worden gehouden, dat het rendement op zich zelf weer inkomen is en dus, voorzoover het wederom wordt verbruikt, ook aan de vermindering der koopkracht van den gulden onderhevig is. Daarom zocht ik naar een indexcijfer voor de waardeschommeling van het kapitaal, dat helaas niet bestaat. Dat daarvoor de indexcijfers der groothandelsprijzen mogen worden gebruikt, daarvan heeft prof. van Gijn mij niet overtuigd. Voor deze prijzen zijn de kosten der productie (arbeidsloonen, transportkosten, ondernemerswinst) van groot belang, terwijl daarentegen het gefundeerde bedrijfskapitaal, dat in de vermogensbelasting tot uiting komt, hiervan bijna geen invloed ondervindt. De „prijzen” van dit kapitaal zullen juist stijgen in den tijd dat er weinig kapitaal gevormd wordt. Daarentegen zal een tijdelijke schaarschte van voedingsmiddelen, die de groothandelsprijzen doet stijgen, op de waarde van het kapitaal geen noemenswaardigen invloed hebben. Speciaal onze groothandelsprijzen vind ik weinig geschikt, omdat van 48 artikelen, die tot de samenstelling van het indexcijfer dienden, er 28 zijn van voedings- en genotmiddelen, 1 van chemische producten (zwavelz. ammoniak), 3 van weefstoffen, 3 van metalen (zilver, Banka-tin en ijzer) en nog 13 van enkele andere willekeurige artikelen. Het gemiddelde wordt verder genomen zonder rekening te houden met

meer of mindere veelvuldigheid van het gebruik. Het goud nam ik derhalve tot maatstaf, omdat het een vrij constante waarde heeft, al kan het natuurlijk zelf ook wel gedeprimeerd zijn.

Uit het bovenstaande zal duidelijk zijn geworden, dat ik niet bestrijd, dat men voor dezelfde hoeveelheid goud in 1914 meer kan krijgen dan in 1922, omdat immers de koopkracht van den gulden als betaalmiddel voor verbruiksgoederen is achteruitgegaan, noch ook dat hij, die een gedeelte van zijn vermogen inteert (dus zijn vermogen verbruikt), de genoemde verminderde koopkracht aan den lijve voelt. Iemand die echter, zooals tegenwoordig helaas nog al eens geschiedt, inteert, onttrekt zijn vermogen aan de bestemming en doet er hetzelfde mede als met zijn verbruiksinkomen. In normale gevallen blijft het vermogen evenwel bestaan.

Kunnen wij dan niet uit deze puzzle geraken en per slot van rekening een beteren maatstaf vinden van de eventuele waardevermindering van het kapitaal? Bij nader inzien zou men m. i. aldus kunnen redeneren: Een rentenier die in 1914 f 4000.— uit zijn vermogen trok, zal voor de vermogensbelasting hebben aangegeven ± f 100.000.— Om van die / 4000.— op denzelfden voet te kunnen leven als in 1914, heeft hij, volgens het indexcijfer van de kosten van het levensonderhoud te Amsterdam, in 1922 noodig f 7200.— In dit jaar kan hij echter gemiddeld 6 pCt. van zijn kapitaal maken, zoodat, om bovengenoemd bedrag van / 7200.— op te leveren een kapitaal noodig is van / 120.000.— of 20 pCt. meer. In deze becijfering is zoowel het gemiddelde hoogere rendement als het indexcijfer verwerkt. Men kan ook een ander opbrengstpercentage nemen, maar zal een vrij uitvoerig onderzoek moeten instellen om te kunnen nagaan wat een vermogen in 1914 en 1922 gemiddeld afwierp. M. i. zijn echter 4 respect. 6 pCt. niet onredelijk. Het is theoretisch denkbaar dat een vermogen van dezelfde reële waarde in 1914 en 1922 hetzelfde inkomen afwierp, maar in de praktijk zal dit hoogst zelden het geval zijn.

Men heeft mij van andere zijde nog gevraagd; of er iets omtrent de samenstelling der vermogens bekend is. Uit de statistiek der vermogensbelasting weten wij daaromtrent niets, maar wel is wat op te maken uit de successiestatistiek, welke laatstelijk eene gespecificeerde opgave van de in 1921 vererfde vermogens gaf (zie statistiek der Rijksinkomsten over 1921, pag. 51.)

Het totale actief der vermogens bedroeg ruim 527 millioen, het passief 75 millioen. Bovengenoemd actief was samengesteld uit: onroerend goed (ruim 33 pCt.), rentegevende schuldvorderingen (ruim 16 pCt.), binnenlandsche staats-, prov.- en gemeenteobligatiën (ruim 7 pCt.), andere binnenlandsche effecten (19 pCt.), pandbrieven (plm. 0,5 pCt.), buitenlandsche staatsfondsen (1,68 pCt.), andere buitenlandsche effecten (4,75 pCt.), uitkeeringen krachtens levensverzekeringen (0,79 pCt.) en andere roerende zaken (ruim 15 pCt.)

Het leeuwenandeel vormt het onroerend goed (33 pCt.), terwijl de rentegevende vorderingen en de andere effecten te zamen ook reeds ruim 40 pCt. vormen. Over de samenstelling van het vermogen zouden hieruit aardige conclusies zijn te trekken, die ik echter voorloopig gaarne aan anderen overlaat.

ALB. VEEN.

* * *

Naschrift. Als ik wel zie verschillen de Heer Veen en ik ten slotte in zake den aftrek van de crisisschuld niet veel. Door annuleering van de crisisschuld (hetgeen een zeer onbillijke heffing-in-eens van de houders van die schuld zoude zijn), of door aflossing dier schuld met behulp van een billijker geregelde heffing-in-eens zoude het nationale vermogen niet achteruit gaan, behoudens dan voorzover de moeilijkheden, waarin vele menschen van zaken zouden komen, ongunstig zoude terugwerken op het nationaal vermogen, maar

dit is dan het gevolg van de heffing-in-eens, niet van het verdwijnen van de crisisleeningen.

Wat de andere staatsschuld betreft, door mij is niet gezegd, dat die geheel is aangegaan voor productieve doeleinden. Ik durf dit alleen beweren van de staatsschuld sedert 1878 aangegaan. Maar het gaat er in ons betoog slechts om, of de vermeerdering der staatsschuld sedert 1914 (anders dan voor crisisdoeleinden) een equivalent vindt in toeneming van productief staatsbezit. Ik zeide reeds, dat dit niet ten volle het geval is met het geleende voor de volkshuisvesting; het is ook niet het geval met het geleende voor tekorten op den gewonnen dienst; overigens meen ik echter dat men het wel mag aannemen. Wat bij ons onder buitengewone uitgaven wordt gebracht, mag wel als productieve uitgave beschouwd worden.

Met betrekking tot de toepassing van het indexcijfer der groothandelsprijzen op het vermogen is de Heer Veen thans beter te begrijpen, al zoude ik zijn betoog nog in duidelijkeren vorm willen inkleeden. Ik meen dat ik zijn bedoeling aldus goed weergeef: Een stuk land bracht in 1914 100 eenheden graan op ter waarde van f 1000. De bebouwingskosten bedroegen f 600, de netto-opbrengst f 400, zoodat bij een rentevoet van 4 pCt. de waarde van het land was f 10.000. In 1922 zijn de 100 eenheden graan bij een indexcijfer van 150/100 f 1500 waard; de bebouwingskosten waren f 900, de netto-opbrengst f 600. Ware de rentevoet 4 pCt. gebleven, dan was de waarde van het land thans f 15.000. Wijl echter de rentevoet tot 6 pCt. is gestegen is de waarde van het land maar f 600 : 6 × f 100 of f 10.000. Past men nu op die f 10.000 het indexcijfer toe in dien zin, dat men zegt: f 10.000 van 1922 zijn maar f 6.666 van 1914, dan brengt men ten slotte slechts de waarde van 2/3 van het stuk land in aanmerking, terwijl inderdaad het zelfde land voortbrengende dezelfde hoeveelheid graan nog aanwezig is.

Intusschen gaat deze redenering alleen op voor vermogensbestanddeelen, welke niet door arbeid zijn gevormd en door arbeid in stand moeten worden gehouden. Bij vermogensbestanddeelen bij welke zulks wel het geval is, zijn er meer factoren voor de waarde dan het rendement en de rentevoet n.l. de reproductiekosten van het kapitaalgoed. Ik kan dezelfde redenering als hierboven toepassen op huizen: waarde 1914 bij een netto-opbrengst van f 400 en een rentevoet van 4 pCt. f 10.000; netto-opbrengst in 1922 bij een indexcijfer van 1,5 f 600; waarde bij een rentevoet van 6 pCt. eveneens f 10.000. Maar als de kosten van den bouw van zulk soort huizen, waaraan een steeds toenemende behoefte bestaat, sedert 1914 van f 10.000 tot f 15.000 gestegen zijn, dan zal toch de waarde ook van de huizen, die reeds in 1914 bestonden veel meer dan f 10.000 bedragen; door de stijging van den rentevoet zal de netto-huur ook tot meer dan f 600 gestegen zijn. Nog sterker geldt dit bij kapitaalgoederen als machines, gereedschappen, installatiën enz., die in den loop der jaren voortdurend vernieuwd moeten worden, wijl ze in een aantal jaren verslijten of wel verouderen.

Intusschen moet erkend worden, dat hetgeen door den Heer Veen in deze is aangevoerd omtrent den invloed van den rentevoet op de waardebepaling van vermogensbestanddeelen, er toe moet leiden om met een zeer matig indexcijfer te werken. Ik koos daarom het indexcijfer van groothandelsprijzen, zijnde het laagste der ten onzent berekende indexcijfers. Men kan van meening zijn, dat dit nog te hoog is. Maar men zou het indexcijfer al zeer laag moeten stellen, wilde men nog tot een accres van het onder de vermogensbelasting vallende nationale vermogen sedert 1914 komen, nl. 1.28 en dan blijft toch altijd nog, dat door de toeneming der bevolking sedert 1914 van 6.340.000 op 7.086.000 het belastbaar vermogen per hoofd zoude zijn gedaald met 11 pCt. VAN GIJN...

**DE LOONTECHNIEK IN HET PARTICULIERE
BEDRIJF EN BIJ DE GEMEENTE
AMSTERDAM.**

Over dit onderwerp heeft de heer M. Triebels op 15 dezer een lezing gehouden voor de „Algemeene Vereeniging van Hoogere Ambtenaren der Gemeente Amsterdam”, van welke voordracht de tekst hieronder volgt.

* * *

Onder loontechniek versta ik de wetenschap, die den leidraad vormt bij het bepalen van de loonsverhoudingen, die voor het bedrijf het meest productief zijn. Reeds aanstonds moet ik hieraan toevoegen, dat ik over de loonpolitiek, die beoordeelt in hoeverre die loonsverhoudingen te verwezenlijken zijn, slechts hier en daar een enkel woord zal zeggen. Ik doe dit met opzet, omdat ik overtuigd ben, dat een gedachtenwisseling over de loonpolitiek, die een bepaalde groep van werkgevers of een Gemeente meent te moeten volgen, op het oogenblik tot geen praktische resultaten kan leiden. Daarvoor acht ik noodzakelijk, dat wij beginnen met te trachten tot overeenstemming te komen omtrent een loontechniek, die zowel de overheid als de particuliere werkgevers moeten toepassen, willen zij een loonpolitiek kunnen volgen, die niet alleen hun eigenbelang, maar ook het algemeen belang bevordert.

Om nu ten opzichte van de loontechniek tot een praktisch resultaat te komen, zal ik beginnen met een denkbeeld te geven van de loontechniek van een particuliere onderneming in de Metaalnijverheid. Deze techniek is voornamelijk van belang voor ondernemingen, behoorende tot het groot-middenbedrijf met 100—400 werklieden en tot het grootbedrijf met 400—1000, 1000—2000, 2000 en meer werklieden. Deze groepen van ondernemingen zijn ook daarom bij deze bespreking van het meeste belang, omdat men het Gemeentebedrijf te Amsterdam beschouwen kan als een groep van afzonderlijke ondernemingen, waarvan het aantal werklieden afwisselt van ongeveer 100 tot ruim 3000 man. Zoo vindt men in het verslag van 1922 van het Gemeentelijk Arbeidsbureau een 10-tal dergelijke gemeentebedrijven opgenoemd, waarvan er, volgens bovenstaande indeeling, 3 tot het grootmiddenbedrijf en 7 tot het grootbedrijf zijn te rekenen, zooals onderstaand staatje aangeeft:

1. Electriciteitswerken	952
2. Gasfabrieken	1.254
3. Handelsinrichting	168
4. Publieke Werken	813
5. Stadsreiniging	1.001
6. Stadsdrukkerij	91
7. Telefoon	565
8. Tram	3.203
9. Veeren	192
10. Waterleidingen	297
	8.536

Hierbij komen nog ongeveer 1500 werklieden in andere diensten, zoodat het geheele gemeentebedrijf in 1922 omvatte pl.m. 10.000 werklieden.

De loontechniek, die een inzicht geeft in de loonsverhoudingen van een onderneming, werd door mij in den loop van het jaar 1916 ontworpen en toegepast bij Werkspoor. Deze onderneming bestaat uit twee fabrieken, n.l. een machinefabriek te Amsterdam met pl.m. 2.000 werklieden en een wagonfabriek te Utrecht met pl.m. 1.000 man. Elke fabriek is verdeeld in werkplaatsen met pl.m. 100—500 werklieden, die onder toezicht staan van afzonderlijke bedrijfsleiders.

De directie van een onderneming van een dergelijken omvang kan, wat de loonsverhoudingen betreft, zich niet bezig houden met de individuele loonen der werklieden. Zij is genoodzaakt de beoordeeling daarvan over te laten aan de bovengenoemde bedrijfsleiders, waarbij de directie evenwel heeft toe te zien, dat de loonsverhoudingen in algemeene trekken volgens haar oordeel redelijk zijn. Om dit te kunnen beoordeelen was voor de directie tot aan het begin van den oorlog de gewone loonboekhouding voldoende. Want de loonen, dus ook de loonsverhoudingen, veranderden in die jaren slechts langzaam en zeer geleidelijk; zoodat er voor de hoofdleiding geen speciale loontechniek noodig was om een goed inzicht te houden.

Toen de oorlog eenige maanden aan den gang was begonnen de loonen langzaam omhoog te gaan, maar in de verschillende bedrijfstakken in zeer verschillende mate. Daardoor werden bij Werkspoor de loonsverhoudingen tusschen bepaalde groepen van werklieden zeer ongelijk beïnvloed, zoodat ik meende, dat de gewone loonboekhouding spoedig te kort zou schieten om het op ervaring gegronde inzicht

der directie aan te vullen. Weldra bleek, dat dit juist was ingezien, en werd meer en meer de noodzakelijkheid gevoeld van een methode om regelmatig de loonsverhoudingen in eigen bedrijf te kunnen overzien en de wijzigingen te volgen. Op die wijze ontstond de loontechniek, die door mij reeds in 1916 bij Werkspoor werd toegepast en waarvan de methode op het einde van 1917 werd overgenomen door het Normalisatiebureau voor Arbeidszaken in de Metaalnijverheid (N.A.M.). Omdat deze loontechniek niet alleen van belang is voor de Metaalnijverheid, maar ook voor andere bedrijfstakken, zal ik enkele hoofdzaken van die techniek aangeven en laten zien wat met haar te bereiken is.

Het uitgangspunt is zeer eenvoudig en de hoofdzaken zijn ook begrijpelijk voor degenen, die niet gewoon zijn zich op dit gebied te bewegen.

Ik ben uitgegaan van het feit, dat een werkmán, die in een bepaald tijdvak een aantal uren werkt, een inkomen verdient, dat in geld is uit te drukken. Noemen wij dit inkomen R. en het totaal aantal gewerkte uren T., dan is

$\frac{R}{T}$ = het uurinkomen. Bijv. werkt een werkmán A. in een bepaald half jaar 1000 uur en bedraagt zijn inkomen f 700, dan is zijn uurinkomen $\frac{f 700}{1000} = 70$ ct.; een werkmán B.

met 500 gewerkte uren en f 400 inkomen $\frac{f 400}{500} = 80$ ct. etc.

Dit uurinkomen heb ik aangenomen als maatstaf voor het inkomen der werklieden, waardoor het mogelijk is geworden een beeld te geven niet alleen van de loonsverhoudingen van een bepaalde onderneming, maar ook van een bepaalden bedrijfstak.

Om dit te bereiken zijn de werklieden verdeeld in mannelijke en vrouwelijke werklieden en elk van deze groepen wever in meerder- en minderjarigen. Om niet te uitvoerig te worden moet ik mij bepalen tot de hoofdgroep, namelijk tot de *meerderjarige, mannelijke werklieden*. Omdat op Werkspoor aan beide fabrieken in verband met het bedrijf de vakopleiding een hoofdrol speelt, ben ik begonnen met de vakken, die de werklieden beoefenen te verdeelen in drie groepen, namelijk.

Vakgroep 1. Geschoolde vakken met een theoretische en praktische opleiding van een ambachtsschool.

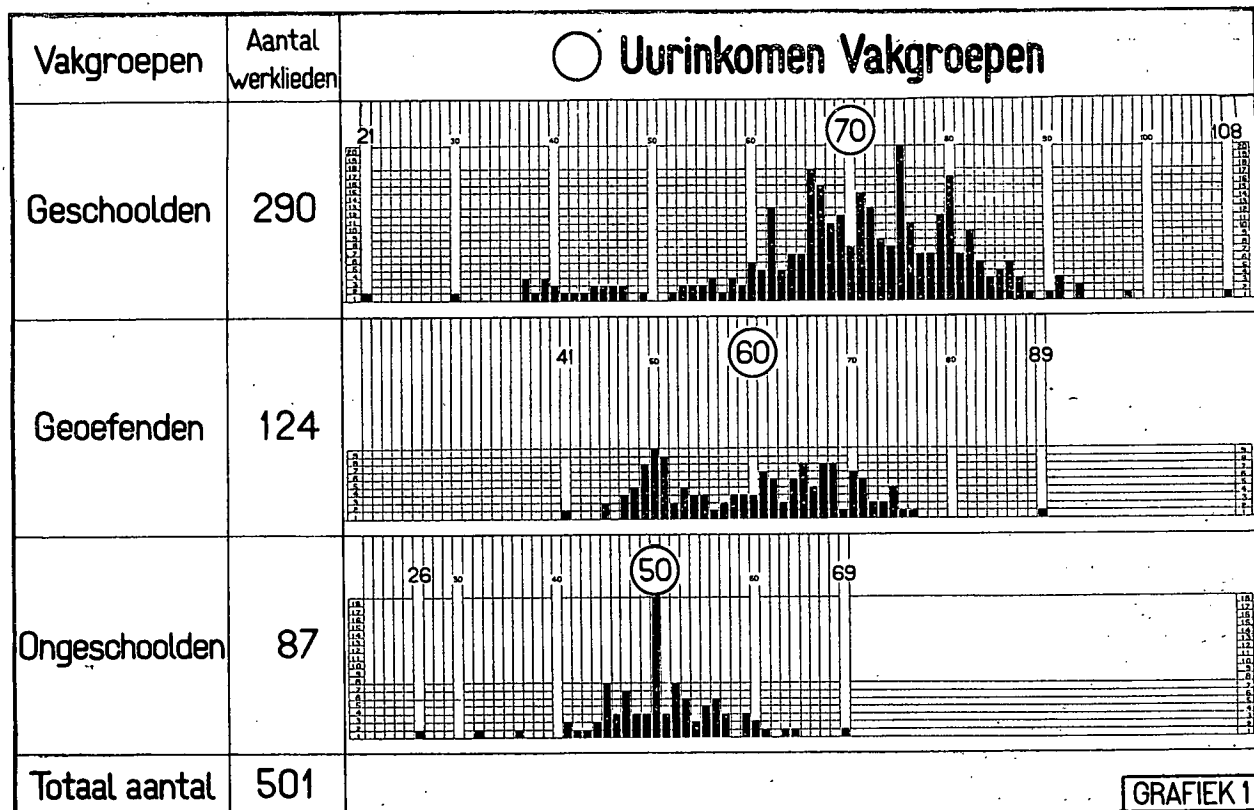
Vakgroep 2. Geoefende vakken, met een opleiding hoofdzakelijk bestaande in oefening of routine.

Vakgroep 3. Ongeschoolde vakken, waarvoor geen opleiding noodzakelijk is.

Van die vakindeeling heb ik een vaklijst gemaakt, waardoor de werklieden naar gelang van hun vak, worden ingedeeld in: Geschoolden, Geoefenden en Ongeschoolden. Vervolgens ontwierp ik een loonschrift, waarin, aan de hand van die vaklijst, op een bepaalde wijze het uurinkomen der werklieden gerangschikt was. Hierdoor kreeg ik een inzicht in de navolgende loonsverhoudingen: *ten eerste*, van de aantallen werklieden, die hetzelfde uurinkomen verdienen; *ten tweede*, van het gemiddeld uurinkomen der vakken; *ten derde*, van het gemiddeld uurinkomen der vakgroepen. Dit loonschrift was noodzakelijk, omdat het mijne bedoeling was het uurinkomen regelmatig te doen invullen en ik zeker moest zijn, dat daarbij steeds eenzelfde methode van rangschikking gevolgd werd, door de personen, die daarvoor de gegevens overnamen uit de loonboekhouding.

Aanvankelijk meende ik, dat eens per jaar, op 1 Januari, een overzicht van den toestand voldoende zou zijn, maar bij de toepassing bleek ook een loonschrift van 1 Juli noodzakelijk. Op deze wijze kreeg de directie niet alleen regelmatig een goed overzicht van elke fabriek, maar was zij tevens in staat een vergelijking te maken tusschen de beide fabrieken, die in twee gemeenten van zeer verschillende aard gelegen waren. Ik heb nu een grafiek laten maken, die, naar ik hoop, een inzicht kan geven van de wijze, waarop een loonschrift is ingericht en van zijn beteekenis voor een particuliere onderneming.

Deze grafiek No. 1 geeft een overzicht van de vakgroepen op 1 Januari 1924 van een fabriek van 500 man in de Metaalnijverheid. De aantallen werklieden zijn grafisch voorgesteld door een zwarte kolom; in het loonschrift zelf zijn de zwarte kolommen vervangen door cijfers. Het uurinkomen is boven de aantallen der werklieden aangegeven, hetgeen beteekent, dat alle werklieden in elke kolom hetzelfde uurinkomen verdienen hebben, gerekend over één half jaar. Het uurinkomen van de *vakgroep* wordt verkregen door het totale uurinkomen van alle werklieden te deelen door hun aantal. Het cijfer, dat het uurinkomen van de *vakgroep* aangeeft, is geplaatst in een cirkel. Wij kunnen nu het uurinkomen van de werklieden en van de vakgroepen vergelijken.

Bij een particuliere onderneming, waarvan hier een voorbeeld is gegeven, moet de directie bij het beoordeelen der loonsverhoudingen, die voor het bedrijf het meest productief zijn, op het volgende letten:

1. De loonsverhouding tusschen de vakgroepen moet zoodanig zijn, dat zij zooveel mogelijk overeenkomt met de waardeering, die de directie heeft voor de vakopleiding in verband met het belang van de onderneming. Deze waardeering blijkt uit dit overzicht direct: de geschoolden verdienen het meest, namelijk gemiddeld 70 ct., de geoefenden 60 ct., de ongeschoolden 50 ct., of beide laatste groepen resp. 15 pCt. en 29 pCt. minder.

2. De loonsverhouding tusschen de vakken in elke vakgroep moet zoodanig zijn, dat iedere werkman met gemiddelde bekwaamheid in de gelegenheid is, het vakgroep-gemiddelde te verdienen.

Of dit werkelijk bij deze onderneming het geval is, is niet zonder meer uit dit beeld te zien. Daarvoor is het noodig het loonschrift te bestudeeren, waarbij men moet beschikken over de noodzakelijke algemeene kennis van den bedrijfstak en de bijzondere kennis der loonsystemen van deze onderneming. Ik kan hierop, zonder al te uitvoerig en te bedrijfstechnisch te zijn, niet ingaan, maar zal trachten met een eenvoudig voorbeeld dit tweede punt eenigszins toe te lichten.

Nemen wij de vakgroep der geschoolden, dan komen bijv. aan een wagonfabriek een groot aantal geschoolden vakken voor. Niet enkel, zooals men vermoedelijk zou meenen, werklieden, die metalen bewerken, maar o.a. ook timmerlieden, meubelmakers, schilders, bekleeders, enz. Stel u nu voor, dat de woorden geschoolden, geoefenden en ongeschoolden vervangen worden door meubelmakers, bankwerkers en schilders, dus door werklieden, die allen geschoolde vakken beoefenen, dan is het met een oogopslag duidelijk, dat die loonsverhouding verkeerd zou zijn. Want, bijzondere omstandigheden buiten rekening gelaten, is er geen enkele reden, waarom, als de timmerlieden gemiddeld 70 ct. kunnen verdienen, de andere geschoolde werklieden resp. met 15 pCt. en 29 pCt. minder naar huis moeten gaan. Geeft het loonschrift een dergelijke loonsverhouding aan tusschen werklieden met gelijkwaardige vakopleiding, dan doet een directie het verstandigst deze loonsverhoudingen zoo spoedig mogelijk te wijzigen. Dit is, dunkt mij een duidelijk voorbeeld, maar een in normale bedrijfsomstandigheden onmogelijk geval, want in de praktijk zou ook de stemming onder die werklieden voor den werkgever reeds voldoende aanwijzing zijn, dat hij op den verkeerden weg is.

Aan de hand van deze grafiek is ook eenigermate aan te geven, waarom de politiek van den Metaalbond en ook het algemeen belang zich verzet tegen het persoonlijk minimum-uurloon. Wordt bijv. voor de groep der geschoolden

het persoonlijk minimum-uurloon vastgesteld op het uurinkomen der vakgroep (70 cent) dan wordt deze werkgever gedwongen alle werklieden links van, dus beneden, 70 cent te verhoogen. Dat wil zeggen, aan dit deel der geschoolden, dat de gemiddelde bekwaamheid niet kan bereiken, derhalve ook niet de productiviteit daarvan, wordt kunstmatig *te veel* betaald. Daar de concurrentie het totale loon der werklieden door den prijs van het product begrenst, waardoor de werkgever dit meerdere niet in den prijs van zijn product kan vinden, wordt hij door het persoonlijk minimum-loon tevens gedwongen de groep, die rechts van, dus boven, de 70 cent staat minder te beloonen. M.a.w. de minder bekwamen krijgen te veel en de meer bekwamen te weinig. Dit ontnemt den bekwamen grootendeels de lust om ijverig, dus meer productief te zijn. Het toegeven aan den draug naar een persoonlijk minimumloon heeft dan ook dit effect, dat de bekwamen ontevreden worden en de minder bekwamen ontevreden blijven, omdat vooral in de mindere bekwaamheid een element van ontevredenheid ligt opgesloten.

Indien men een ingevuld loonschrift inziet, dan moet men in de allereerste plaats bedenken, dat men met een technisch hulpmiddel te maken heeft, dat dient om een inzicht te krijgen in de loonsverhoudingen. Op het eerste gezicht lijkt voor een niet-deskundige dit schrift gevuld met cijfers en getallen, zooals voor den leek een muziekblad lijkt op een papier met punten en strepen. Maar zooals een goede muzikkenner, niet alleen de noten leest, maar daarbij ook de muziek hoort, zoo moet de bedrijfsleider in dit loonschrift niet enkel cijfers en getalsverhoudingen zien, maar ook menschen, en menschelijke verhoudingen. Want is dat niet het geval, dan kan zelfs de meest bewaame bedrijfsleiding gaan lijken op het spel van een violist met onberispelijke techniek, die den muzikalen mensch niet kan bevredigen, omdat aan zijn voordracht alle menschelijke gevoel onthrekt.

Ik zal nu trachten een indruk te geven van de toepassing van deze loontechniek in een *bedrijfstak*. Hoe dat geschiedt kan ik het beste duidelijk maken door in het kort aan te geven den weg, die voor dat doel door de belangrijkste groep werkgevers in de Metaalnijverheid gevolgd is.

Zooals ik heb medegedeeld waren de wijzigingen, die men in het eerste jaar van den oorlog in de loonsverhoudingen kon waarnemen, oorzaak, dat aan Werkspoor in den loop van 1916 een speciale loontechniek werd toegepast, die nog niet zoo in alle deelen uitgewerkt was als tegenwoordig het geval is, maar waarvan toch de hoofdzaken onveranderd zijn gebleven. Daar langzamerhand in 1916 en begin 1917 de loonsverhoudingen zich meer en meer wijzigden, behoeft het niemand te verwonderen, dat ook de directies van an-

dere ondernemingen voor dezelfde moeilijkheden kwamen te staan. Dit was dan ook de reden, waarom in het begin van 1917 enkele directies uit het groot-bedrijf bij elkander kwamen om die verschijnselen te bespreken. Zij kwamen toen tot de conclusie, dat het voor hunne ondernemingen van groot belang zou zijn, indien de bedrijfsleiders niet alleen een goed inzicht konden krijgen in de loonsverhoudingen van hunne eigen ondernemingen, maar ook in staat waren een vergelijking te maken tusschen de loonsverhoudingen van hunne ondernemingen onderling. Daarvoor, meenden zij, was noodzakelijk een bepaalde loontechniek, die alle ondernemingen volgens eenzelfde methode konden toepassen.

Om die eenheid van methode te bereiken, richtten in September 1917 negen ondernemingen, 6 grootbedrijven en 3 middenbedrijven, met 10.000 werklieden, een bureau op, genaamd het Normalisatiebureau voor Arbeidszaken in de Metaalnijverheid (verkort het N.A.M.), waarvan ik de leiding op mij heb genomen. Daar 3 fabrieken gelegen waren in Amsterdam, 1 in Haarlem, 1 in Kinderdijk, 2 in Rotterdam, 1 in Schiedam en 1 in Vlissingen, welke fabrieken tezamen de meest verschillende producten verwerken, was het N.A.M. met behulp van de oprichters in de gelegenheid om in den geheelen bedrijfstak de loontechniek toe te passen, die bij Werkspoor praktisch bruikbaar was gebleken.

Het N.A.M. heeft in September 1917 tot December 1918 in verschillende Mededeelingen die loontechniek en hare toepassing uiteengezet en ten slotte in een Handleiding vastgelegd. Deze uitgaven werden tegen den kostenden prijs aan alle werkgevers in de Metaalnijverheid toegezonden, onder voorwaarde, dat zij het bureau de gegevens verschaffen, die het N.A.M. voor het bereiken van zijn doel noodig achtte. Elke onderneming, die zich daartoe bereid verklaarde, werd beschouwd als medewerkster. De werkzaamheden van het N.A.M. waren derhalve geheel gebaseerd op vrijwillige medewerking, die, zoo meenden de oprichters, vanzelf zou worden verleend, indien de methoden van het bureau in het voordeel bleek te zijn van de aangesloten werkgevers. De uitkomst heeft bewezen, dat dit juist was gezien. In September 1917 begon het N.A.M. met 10 oprichters met 10.000 werklieden, en in Maart 1919 bij de oprichting van den Metaalbond waren 150 werkgevers met pl.m. 40.000 werklieden aangesloten, waarbij niet zijn medegedeld de medewerkers, die geen lid van deze organisatie waren. Deze werkgevers heb ik daarom niet medegedeld, omdat het N.A.M. na 1919 enkel de gegevens publiceerde, die door de leden van den Metaalbond verstrekt worden, omdat deze organisatie aan hare leden de verplichting heeft opgelegd om het loonschrift elk half jaar in te zenden, onder toezicht van haar directeur, met de bevoegdheid om, bij twijfel aan de juistheid der gegevens, die cijfers door een accountant te doen controleren. De eerste grafieken van het N.A.M. omtrent de loonsverhoudingen in de Metaalnijverheid betreffen dan ook het tweede halfjaar van 1919 en zijn gepubliceerd ongeveer in den vorm, zooals zij tegenwoordig elk halfjaar verschijnen. Door dezen gang van zaken voldoet de betrouwbaarheid der cijfers aan redelijke eischen.

M. TRIEBELS.

(Slot volgt).

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Maart 1924, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Maart 1923.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 31.234.110 op tegen f 33.324.738 in Maart 1923 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 2.090.628. De totale opbrengst in de afgelopen maand bleef bij de raming met een bedrag van f 1.843.973 ten achter.

De opbrengst over de eerste drie maanden van dit jaar bleef bij de opbrengst in de overeenkomstige maanden van 1923 een bedrag van f 5.820.502 ten achter, terwijl de raming met een bedrag van f 1.843.231 werd overschreden.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorig jaar vertoonden in Maart 1924 de personeele belasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de wijnen- en zoutaccijns, de zegel- en de registratierechten, de successierechten; de invoerrechten, de statistiekrechten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de

suiker-, de gedistilleerd-, de bier-, de geslacht- en de tabaksaccijns.

De ontvangsten uit de inkomstenbelasting liepen in de afgelopen maand met f 790.805 terug.

Wat de vermeerdering van de dividend- en tantiëmebelasting met f 15.730 betreft, moet wel in het oog worden gehouden, dat de opbrengst in de maand Maart van het vorig jaar abnormaal ongunstig was. Immers leverden Maart 1920, Maart 1921, Maart 1922 en Maart 1923 respectievelijk op f 799.516, f 2.675.749, f 803.571 en f 446.280. Op zichzelf genomen moet dus de bate uit dit middel in de afgelopen maand ad f 462.010 onbevredigend worden genoemd. De slechte toestand van vele onzer bedrijven en ondernemingen schijnt hierin tot uiting te komen.

Zette de maand Januari 1924, wat de vermogensbelasting betreft, niet slecht in — er was in tegenstelling met het jaar 1922 eene hoogere opbrengst te constateeren — thans was de opbrengst van dit middel, evenals zulks ook in de vorige maand het geval was, in vergelijking met Maart 1923 weder minder (f 952.056 tegenover f 1.083.713).

Eene belangrijke vermindering van den gedistilleerd-accijns is voorts te constateeren: in de afgelopen maand kwam een bedrag van f 3.556.914 binnen, tegenover een bedrag van f 4.721.458 in Maart 1923. Deze vermindering vindt voor een deel hare verklaring in de omstandigheid, dat in 1923 de maand Maart één Donderdag méér bevatte, welke dag de verschijndag is van den krediettermijn.

Met het oog op de komende accijnsverhoging bezitten de bierbrouwers thans groote voorraden; in de maand Maart jl. is nu minder gebouwen, wat voor een deel den teruggang van bieraccijns met een bedrag van f 95.746 verklaart.

Evenals de beide vorige maanden wijzen de middelen, die meer in het bijzonder verband houden met het zakenleven — de zegel- en de registratierechten —, een vrij belangrijk hoogere opbrengst aan; onderscheidenlijk kwamen deze middelen van f 1.471.528 op f 1.590.720 en van f 1.578.943 op f 1.793.922. Wat meer leven in den handel ter beurze heeft voor een deel geleid tot de hoogere opbrengst van de zegelrechten; immers was ten vorigen jare over Maart in de opbrengst van de zegelrechten een bedrag van f 282.239 aan beursbelasting begrepen, terwijl de opbrengst in de afgelopen maand een bedrag van f 291.932 aan beursbelasting bevatte.

AANTEEKENING.

Het Italiaansch-Russische handels- en scheepvaartverdrag en de Italiaansch-Russische douaneconventie van 7 Februari 1924. II. (Slot.) — In aansluiting aan het overzicht van de eerste 20 artikelen van het handelsverdrag, volgen hieronder de bepalingen van dit verdrag, die in het bijzonder op de scheepvaart betrekking hebben, benevens een overzicht van de douaneconventie.

Artt. 20 en 21 luiden als volgt:

De schepen van elk der beide verdragsluitende partijen en hun ladingen zullen in de havens van de andere partij, zoowel bij binnenkomst, verblijf, als vertrek, op denzelfden voet worden behandeld als de nationale schepen, zoowel wat betreft de rechten en heffingen, van welken aard of benaming ook, die geheven worden ten behoeve van den Staat, van gemeenten, corporaties, publieke ambtenaren of instellingen van welken aard ook, als wat de aanwijzing van een ankerplaats voor die schepen, de voorwaarden waarop zij mogen laden en lossen in de natuurlijke en kunstmatige havens, reeden en dokken aangaat, en in het algemeen wat betreft alle verschillende formaliteiten en bepalingen, waaraan de schepen, hun bemanning en hun lading onderworpen kunnen worden.

Elk voorrecht en elke vrijstelling te dezen aanzien aan een derde mogendheid door een der verdragsluitende partijen toegestaan, zal onmiddellijk en onvoorwaardelijk aan de andere partij worden toegekend.

Art. 21. De onderdanen van elk der beide verdragsluitende

partijen zullen de vrijheid hebben, op dezelfde voorwaarden als de onderdanen van het land zelf en tegen betaling van dezelfde rechten, gebruik te maken van de zeekanalen, sluisen, veeren, bruggen, draaibruggen, havens en ontschepingsplaatsen, signalen en lichten ter aanduiding van bevaarbare wateren, beloodsing, kranen en weegmachines van de overheid, pakhuizen en inrichtingen voor de berging van de lading, de schepen en andere voorwerpen, voor zooverre deze inrichtingen of instellingen bestemd zijn ten algemeenen nutte, onafhankelijk of zij door den Staat of door particulieren worden beheerd.

Met uitzondering van speciale bepalingen voor vuurtorens, lichten en beloodsing zal geen enkel recht worden gegeven, indien geen werkelijk gebruik van deze inrichtingen of instellingen is gemaakt.

Het slotprotocol van het verdrag bepaalt nader, in verband met art. 21, dat onder zeekanalen zullen worden verstaan natuurlijke en kunstmatige kanalen, die een integreerend deel van een haven vormen of die dienen als toegangsweg tot een haven en dat alle havens, die, ofschoon ze aan rivieren gelegen zijn, veelvuldig door zeevaartschepen worden bezocht, als zeehavens zullen worden beschouwd.

Art. 22 stelt de goederen in transit vrij van douanerechten, terwijl art. 23 toestaat, dat direct van het eene schip in het andere wordt overgeladen.

Art. 24 luidt aldus:

Italiaansche schepen en schepen van de USSR mogen zich van de eene haven van een der beide verdragssluitende partijen naar één of meer havens van hetzelfde land begeven, hetzij om hun geheele van buitenslands aangevoerde lading of een gedeelte ervan aldaar te lossen, hetzij om lading met bestemming naar het buitenland in te nemen of aan te vullen.

Art. 25 regelt de kustvaart:

Met inachtneming van de algemeene uitzonderingen van art. 32 ¹⁾, mogen Italiaansche schepen lading in de eene haven van de Unie innemen of aanvullen, indien deze bestemd is voor een andere haven van de Unie, gelegen aan een andere zee.

Dezen schepen zal het op hun reis, gedurende een termijn van twee jaar vanaf het inwerkingtreden van dit verdrag, geoorloofd zijn, het vervoer van goederen en passagiers te bedienen tusschen de volgende havens: Odessa, Novorossisk, Poti, Batoem en Rostov.

Schepen van de Unie zullen gedurende dienzelfden termijn van twee jaar vergunning hebben, het vervoer van goederen en passagiers te bedienen tusschen de volgende havens: Triëst, Genua, Napels, Livorno en Catania.

Art. 26 bepaalt:

In de voornaamste havens gelegen aan de Zwarte Zee en de Zee van Azov, zullen Italiaansche onderdanen en maatschappijen van alle soort en vooral Italiaansch-Russische maatschappijen voor den buitenslandschen handel, het recht hebben, goederen van Italiaanschen oorsprong en afkomst op te slaan in de entrepôts of in open of gesloten ruimten, voor dit doel door de douane-autoriteiten bestemd. Deze goederen zullen slechts in genoemde entrepôts of ruimten opgeslagen kunnen worden, indien zij voorzien zijn van de vooraf vereischte toestemming tot invoer in de Unie.

Zij zullen hier gedurende zes maanden, vanaf den dag van opslag, mogen blijven en gemanipuleerd mogen worden, voor zooverre de wetten van de USSR dit toestaan, zonder onderworpen te zijn aan douanerechten of andere douane-belastingen. Gedurende die periode mogen goederen, die in de entrepôts zijn toegelaten, en die niet in de Unie verkocht zijn, weder worden uitgevoerd, vrij van alle douanerechten of andere douanebelastingen.

Na afloop van deze periode moeten de goederen, die nog in de genoemde entrepôts of bergplaatsen aanwezig mochten zijn, weder worden uitgevoerd op dezelfde voorwaarden als hiervoor vermeld.

De Italiaansche regeering zal aan de regeering van de Unie en aan de onderdanen of maatschappijen van de Unie toestaan, goederen op te slaan in de entrepôts en vrije entrepôts van de voornaamste Italiaansche havens. Deze goederen mogen aldaar gemanipuleerd worden, voor zooverre de Italiaansche wetten zulks toestaan. Bovendien verbinden de beide verdragssluitende partijen zich, een speciale conventie te sluiten, om aan de goederen uit de Unie in de havens van Triëst het gebruik van de entrepôts en opslagplaatsen, zoowel als van de haveninrichtingen te verzekeren.

¹⁾ Zie hieronder.

De vrijstelling van douanerechten en -belastingen, in dit artikel voorzien, omvat niet de kosten van opslag, verzekering en dergelijke.

Art. 28 bepaalt o.a. dat de nationaliteit van de schepen zal worden bepaald volgens de wetten van den Staat, waartoe het schip in kwestie behoort, aan de hand van de titels en scheepspapieren, afgegeven door de bevoegde autoriteiten, die zich aan boord bevinden.

Het slotprotocol van het verdrag bepaalt omtrent dit art. nog het volgende:

De regeering van de USSR verklaart, dat de bepalingen van art. 28 in geen geval deroegeren aan de rechten van de Unie op alle schepen van de voormalige Russische oorlogs- en koopvaardijvloot, die toebehoorden aan de Russische regeering of genationaliseerd werden bij decreet van 26 Januari 1918, en die meegevoerd zijn naar het buitenland gedurende een interventie, of zich op eenige andere wijze aan de nationalisatie onttrokken hebben.

Art. 29 luidt:

De volgende schepen zijn geheel vrijgesteld van betaling van lasten en rechten in de havens van elk der beide Staten:

1) de schepen, die in ballast van een of andere plaats aankomen en in ballast weer vertrekken;

2) de schepen, die van de eene haven van een der beide Staten gaan naar een of meer havens van dienzelfden Staat en die kunnen aantonen, dat zij reeds de bovenbedoelde rechten in een andere haven van dienzelfden Staat hebben betaald, met inachtneming echter van den geldigheidsduur van die rechten, door de respectieve wetten vastgesteld en van de uitzonderingen, die in dit opzicht ook voor de eigen schepen gelden;

3) de schepen die, hetzij vrijwillig, hetzij uit nood, met lading in een haven binnenlopen en deze weder verlaten, zonder eenige handelsoperatie te hebben verricht.

Deze vrijstelling zal zich niet uitstrekken tot de vuurtorengelden, loodsgelden, sleeploonen, quarantainekosten en andere rechten, die in het algemeen door schepen betaald moeten worden voor diensten en het gebruik van inrichtingen, in het belang van het verkeer en waaraan de schepen van het land zelf, zoowel als schepen, behorend tot de meestbegunstigde natie, evenzeer onderworpen zijn.

In geval van binnenlopen uit nood zullen niet als handelsooperaties worden beschouwd: het lossen en het weder laden van de goederen, als dit noodig is voor het herstellen van het schip; de overlading in een ander schip, indien het eerste onzeewaardig is geworden; de noodzakelijke uitgaven voor het onderhoud van de bemanning en de verkoop van goederen, die averij gehad hebben, wanneer de douane-administratie tot dien verkoop verlof gegeven zal hebben.

Art. 30 verklaart in geval van stranding en schipbreuk de nationale wet toepasselijk, terwijl art. 31 bepaalt, dat een speciaale zeevaart-conventie binnen 3 maanden gesloten zal worden.

In art. 32 wordt vastgesteld, dat de bepalingen van dit verdrag zich o.a. niet uitstrekken tot:

a) de toepassing van de speciale wetten voor het behoud, de hernieuwing en de ontwikkeling van de nationale koopvaardijvloot;

b) de uitoefening van havendiensten, hieronder begrepen loodsdienst, sleepdienst, hulp en berging en de uitoefening van de visscherij en de jacht in de kustwateren, die bij uitsluiting aan de nationale vloot wordt voorbehouden;

c) de kustvaart, die aan de nationale vlag is voorbehouden, behoudens de uitzonderingen van art. 25 ¹⁾.

Art. 33, het laatste, bepaalt, dat het verdrag in werking treedt 15 dagen na de uitwisseling der ratificatiën, welke, gelijk reeds aan den aanvang werd vermeld, 7 Maart 1924 te Rome plaats heeft gehad.

Het verdrag zal, met uitzondering van de politieke bepalingen, drie jaar van kracht blijven.

Indien geen der verdragssluitende partijen zes maanden vóór den afloop van gezegden termijn te kennen heeft gegeven, dat zij het verdrag wil doen ophouden, zal het in werking blijven, een jaar nadat een der verdragssluitende partijen het zal hebben opgezegd.

* * *
De douaneconventie verleent in de eerste plaats

¹⁾ Zie hierboven.

een verlaging van invoerrechten in Rusland, benevens meestbegünstiging, aan een aantal grondstoffen en fabrikaten van Italiaanschen oorsprong en uit Italië afkomstig. Onder deze artikelen komen o.a. voor (de percentages geven de reductie aan):

versch en geconserveerd fruit (60 pCt.);
 allerlei soorten citroenen (75 pCt.);
 sinaasappelen en mandarijnen (60 pCt.);
 perziken, abricoen en versche druiven (75 pCt.);
 gedroogde vijgen en andere gedroogde vruchten (60 pCt.);
 gedroogde en geconserveerde citroen- en sinaasappelschillen (60 pCt.);
 gepelde en ongepelde amandelen (30 pCt.);
 geconserveerde tomaten, verpakt (40 pCt.);
 druivenwijn (50 tot 75 pCt.);
 ruwe kurk en kurkafval (geheel vrij);
 alle soorten marmer en albast (33 tot 100 pCt.);
 rubber, gutta-percha, balata en daarvan vervaardigde artikelen (2 tot 50 pCt.);
 zwavel en bloem van zwavel (geheel vrij);
 olijfolie (20 pCt.);
 citroenolie en dergelijke (50 pCt.);
 mechanische tractoren (geheel vrij);
 elektrische motoren (40 pCt.);
 schovenbinders, rapers, stoomploegen, dorschmachines, enz. (geheel vrij);
 ruwe zijde (35 pCt.);
 getwijnde zijde en zijden garens (20 pCt.);
 katoenen manuf. van alle soorten, mousseline enz. (55 pCt.);
 touw (60 pCt.);
 weefsels van zijde en gemengde zijde (50 pCt.);
 mutsen en hoeden (60 tot 70 pCt.).

Een verlaging of opheffing van invoerrechten in Italië, respectievelijk meestbegünstiging, wordt o.a. aan de volgende Russische producten, indien daarvandaan afkomstig, verleend:

kaviaar (60 goud-lire per quintal);
 boonen en erwten (1,50 goud-lire per quintal);
 lijnkoeken (geheel vrij);
 hennep en vlas (geheel vrij);
 onbewerkt dierlijk haar (geheel vrij);
 Oostersche tapijten (8 goud-lire per quintal);
 zijde-cocons (geheel vrij);
 gehaspelde ruwe zijde (geheel vrij);
 afval van zijde (geheel vrij);
 metaalertsen (geheel vrij);
 afval van ijzer en staal (geheel vrij);
 ruw asbest, ook in poedervorm (geheel vrij);
 hout (geheel vrij);
 huiden, die niet geschikt zijn voor pelswaren, in alle vormen (geheel vrij);
 rubberschoeisel, zelfs met stof bekleed (1,25 goud-lire per quintal).

Meestbegünstiging wordt aan Italië voor nog een honderdtal posten van het Russische tarief toegekend en aan Rusland voor nog een dertigtal producten.

Voor de overige producten zal het algemeen tarief van het andere land gelden, met dien verstande, dat, als een derde mogendheid vermindering van invoerrechten krijgt voor artikelen, die ook Italië, respectievelijk Rusland, in wil voeren, een ernstig onderzoek naar de mogelijkheid van een dergelijke gunstige bepaling voor die Italiaansche, respectievelijk Russische producten, wordt toegezegd.

Bovendien worden de uitvoerrechten van de volgende Russische producten, indien zij voor Italië bestemd zijn, verminderd:

dierlijk haar (waaronder begrepen paardestaarten) (75 pCt. reductie);
 geeraard. gehemeld en ruw vlas, benevens afval ervan (2 pCt.);
 zijde-cocons (75 pCt.)

Overigens worden de uitvoerrechten van goederen van het eene land naar het andere land over en weder ook geregeld op den voet van meestbegünstiging.

De bepalingen omtrent in- en uitvoerrechten zijn voor de vaststelling van de meestbegünstiging o.a. niet toepasselijk op de preferentiele rechten, die Italië aan zijn koloniën, bezittingen of protectoraten mocht hebben toegekend of in de toekomst zal toekennen, noch op de preferentiele rechten, die de USSR mocht hebben verleend of naderhand zal verleen aan de Staten, wier gebied den 1 Augustus 1914

in alle opzichten deel uitmaakte van het oude Russische Keizerrijk, en die aan het douanetarief van het Keizerrijk waren onderworpen, noch op de continentale grensstaten in Azië.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN. (In Guldens).

	Maart 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	808.835	3.081.661	1.970.879
Personeele belasting ..	940.413	4.446.895	4.280.784
Inkomstenbelasting ..	8.039.473	26.421.911	30.372.051
Dividend- en tantiëmebelasting	462.010	1.251.616	4.405.788
Vermogensbelasting ..	952.056	1.938.240	2.062.922
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	2.604.584	9.273.465	10.253.028
Wijn	467.892	581.555	524.803
Gedistilleerd	3.556.914	11.500.785	12.231.632
Zout	117.118	358.050	416.101
Bier	291.882	1.264.794	926.218
Geslacht	710.881	2.238.942	2.488.393
Tabak	1.356.626	3.840.600	4.978.115
Belast. op speelkaarten	10.285	39.178	25.588
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.590.720 ^a	5.241.654 ^b	4.363.970
Registratierechten	1.793.922	6.004.576	4.546.808
Successierechten	3.254.252	11.556.961	11.141.789
<i>Invoerrechten.</i>			
Gouden en zilver werken			
Belasting	65.245	214.222	234.334
Essaailoon	90	274	264
Statistiekrecht	336.516	1.030.916	884.537
Mijnen	—	182.376	162.568
Domeinen	154.249	506.633	506.561
Staatsloterij	12.207	196.725	197.169
Jacht en visscherij	206	1.159	1.103
Loods gelden	302.268	814.427	796.844
Totaal	31.234.110	101.077.481	106.897.983

¹) Hieronder begrepen f 291.932 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²) Idem f 1.175.598. ³) Idem f 876.631.

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Maart 1924	Sedert 1 Januari 1924
Verdedigingsbelasting Ia	252.718	548.296
Verdedigingsbelasting Ib	550.228	1.682.407
Verdedigingsbelasting II	2.225.132	7.329.425
	3.028.078	9.560.128
Oorlogswinstbelasting	120.400	646.658

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Maart 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	162.839	619.563	398.059
Personeele belasting ..	192.582	881.642	886.681
Inkomstenbelasting ..	2.517.195	7.745.783	8.649.744
Vermogensbelasting ..	213.014	459.560	515.439
Dividend- en tantiëmebelasting	152.463	413.033	1.453.910
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	520.917	1.854.693	2.050.606
Wijn	93.578	116.311	104.961
Gedist. (binn.- en buitl.)	355.691	1.150.079	1.223.163
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrecht van buitl. eff.	25.607	109.547	73.897
Totaal	4.233.886	13.350.211	15.356.460

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENS-BELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	325.252	989
1921/22	4.426	66.083	1.668.415	7.519
1922/23	45.679	412.944	7.212.112	46.968
1923/24	2.479.442	3.819.106	17.216.132	1.882.764
1924/25	552.114	148.762	—	—
Totalen ...	3.081.661	4.446.895	26.421.911	1.938.240

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 5 24 Jan. '24)	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bel. Binn. Eff. 5 24 Jan. '24	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Bk. Vrsch. in R.C. 6 24 Jan. '24	Zweedsche Rbk 5 8 Nov. '23
Javassche Bank ... 3 1 Aug. '09	Bank v. Noorw. 7 9 Nov. '23
Bank van Engeland 4 5 Juli '23	Bk. v. Tsjecho-slowakijë... 6 9 Mrt. '24
Duitsche Rijksbk. 10 29 Dec. '23	N. Bk. v. O'rijk 9 2 Sept. '22
Bank v. Frankrijk 6 17 Jan. '24	Hong. Bank... 18 5 Juli '23
Belgische Nat. Bnk. 6 14 Feb. '24	Bank v. Italië. 5 11 Juli '22
Fed. Res. Bank N.Y. 4 21 Feb. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6
Bank van Spanje... 5 23 Mrt. '23	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
17 Apr. '24	4 7/8-5	4 3/4	3 1/8	—	—	4-3/4
14-17 A. '24	4 7/8-5	4 3/4-5	3-1/8	—	—	4-4 1/8
7-12 „ '24	4 7/8-5	4-5	2 1/8-3 1/8	—	—	4 1/2-5 1/4
31 M..5A. '24	4 7/8-5	3 3/4-5	3-3/16	—	—	4-5 1/4
16-21 A. '23	3 1/2-3/4	3 1/2	1 1/8-2 1/8	—	—	4-5 1/4
18-22 A. '22	4 1/4-5 1/8	4-3/4	2 3/8	—	—	3-3 1/2
20-24 Jli '14	3 1/8-3 1/16	2 1/2-3 1/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 19 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week zeer gezocht. Onder den invloed van de vaste stemming voor sterling in New York liep ook hier de koers regelmatig op. Daar echter de stijging hier iets achter bleef bij New York, was de stemming voor Dollars iets teruglopend. Dit was echter de eenige uitzondering op de wisse markt want alle andere wissels waren vaster. Skandinavie, Zwitserland, Spanje waren allen hooger. Ook Marken liepen nog iets verder op. De grootste vraag was weder voor Francs. Bijna dagelijks liepen de koersen hooger en vooral na de feestdagen was de vraag weder bijzonder groot, hetgeen een nieuwe sterke verheffing van den koers ten gevolge had.

22 April 1924.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Berlijn **)	Weenen *)	Parijs *)	Brussel **)	New York **)
14 April 1924	11.65 1/2	0.00060 1/2	0.0037 3/8	16.17	13.70	2.68 1/8
15 „ 1924	11.69	0.00062	0.0037 3/8	16.60	14.05	2.69 1/4
16 „ 1924	11.69 1/2	0.00061 1/2	0.0037 1/2	16.70	14.31 1/2	2.69 1/8
17 „ 1924	11.69 1/2	0.00060 1/2	0.0037 1/8	16.77 1/2	14.25	2.68 1/8
18 „ 1924	—	—	—	—	—	—
19 „ 1924	—	—	—	—	—	—
Laagste d.w. 1	11.64 1/2	0.00059 1/2	0.0037 3/8	16.10	13.65	2.68 1/4
Hoogste „ „ 1	11.73 1/2	0.00063	0.0038	16.90	14.60	2.70
12 April 1924	11.64 1/2	0.00060 1/2	0.0037 7/8	16.07 1/2	13.34	2.68 1/8
5 „ 1924	11.61	0.00056 3/8	0.0038	15.52 1/2	12.95	2.69 3/8
Muntpariteit	12.10	59.26 3/4	50.41	48.—	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave.
 2) Noteering van 11 April '24. 3) Idem van 4 April.
 4) Gulden per milliard Mark. 5) Gulden per 100 Mark.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwit-serland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
14 April 1924	70.90	44.35	36.90	47.20	36.15	96 3/8-7/8
15 „ 1924	70.95	44.60	37.25	47.30	36.70	96 3/8-7/8
16 „ 1924	70.95	44.70	37.10	47.32 1/2	36.60	96 3/8-7/8
17 „ 1924	70.85	44.70	37.10	47.35	36.70	96 3/8-7/8
18 „ 1924	—	—	—	—	—	—
19 „ 1924	—	—	—	—	—	—
L'ste d. w. 1)	70.80	44.20	36.75	47.05	36.10	96 3/8
H'ste „ „ 1)	71.20	44.80	37.20	47.50	36.85	96 7/8
12 April 1924	71.—	44.65	36.90	47.15	35.95	96 1/4-3/4
5 „ 1924	71.25	44.50	36.90	46.90	35.90	96 1/8-3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	96 1/8

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in \$ per milliard Mark)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
19 April 1924	4.38.—	6.32	0.00022 3/4	37.29
Laagste d. week	4.34.62	6.14	0.00022	37.13
Hoogste „ „	4.38.—	6.32	0.00022 3/4	37.29
12 April 1924	4.33.62	6.06	0.00022	37.26
5 „ 1924	4.33.75	5.75	0.00021	37.25
Muntpariteit..	4.86.67	19.30	23.81 1/4 1)	40 3/16

1) In ct. per Mark.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Apr. 1924	12 Apr. 1924	14/17 April '24 Laagste/Hoogste	17 Apr. 1924
Alexandrië ...	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/16	1/10 1/16	1/10	1/10 1/16
B. Aires 1) ..	d. p. \$	41 15/16	41 9/16	41 1/16	41 1/16
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/4 3/4	1/4 25/32	1/4 3/4	1/4 27/32
Constantin. ..	Piast. p. £	822 1/2	812 1/2	800	820
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/4 3/8	2/4 3/4	2/4 3/4	2/4 7/16
Lissabon 1) ...	d. per Mil.	1 11/16	1 11/16	1 5/8	1 13/16
Madrid	Peset. p. £	32.02 1/2	32.19	31.30	32.30
Mexico	d. per \$	29 3/4	29 1/2	29	30
Montevideo 1)	id.	43 1/8	42 1/2	42 3/4	43
Montreal ...	\$ per £	4.40 3/8	4.41 7/8	4.41 3/8	4.45 1/4
Praag	Kr. p. £	145 5/8	146	145 3/4	148 3/4
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	6 1/4	6 1/4	6 5/32	6 9/32
Rome	Lires p. £	98 5/8	97 3/4	97	98 3/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/2 3/4	3/2 3/8	3/2 1/4	3/2 7/8
Singapore ...	id. p. \$	2/4 3/8	2/4 1/16	2 33/32	2/4 1/8
Valparaiso 1)	peso p. £	41.90	41.20	40.30	40.90
Yokohama ...	Sh. p. yen	1/11 3/8	1/11 3/8	1/10 1/16	1/10 3/8

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Noteering van 14 April.

NOTEERING VAN ZILVER.

	te Londen	N. York	te Londen	N. York
17 April 1924...	33 3/16	64 5/8 1)	21 April 1923...	32 3/16
12 „ 1924...	33 1/16	64	22 April 1922...	34 3/8
5 „ 1924...	33 1/16	63 7/8	20 Juli 1914...	24 1/16

1) Noteering van 16 April.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 April 1924.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 154.893.203,88 B.-bk. „ 43.066.755,83 Ag.sch. „ 57.884.714,35	f 255.844.674,06
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. . f 21.397.712,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	21.397.712,—
Beleeningen	H.-bk. f 32.574.683,18 incl. vrsch. B.-bk. „ 15.240.901,33 in rek.-ert. Ag.sch. „ 98.925.874,78	f 146.741.459,29
Op Effecten. — — — —	f 135.280.597,71	
Op Goederen en Spec. „	11.460.861,58	146.741.459,29
Voorschotten a. h. Rijk	—	14.734.926,83
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud	f 56.240.100,—
	Muntmat., Goud ..	487.752.157,—
	f 543.992.257,—	
Munt, Zilver, enz. „	9.575.429,62	
Muntmat., Zilver — „	—	553.567.686,62
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds . f 5.986.677,31 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.996.557,89	9.983.235,20
Geb. en Meub. der Bank	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	77.020.730,35
	f 1.084.290.424,35	
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.999.469,43	
Bijzondere reserve	9.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	1.000.043.540,—	
Bankassigatiën in omloop	1.554.906,83	
Rek.-Cour. { Het Rijk f —		
saldo's: { Anderen „ 28.025.763,39		28.025.763,39
Diverse rekeningen	—	19.666.744,70
	f 1.084.290.424,35	
Beschikbaar metaalsaldo	f 347.122.990,83	
Op de basis van 1/8 metaaldekking ..	141.198.148,79	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „	1.735.614.950,—	

NED. BANK 22 April 1924 (vervolg).
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
22 Apr. '24	543.992	9.575	1.000.044	29.581	347.123	54
14 " '24	556.564	8.868	1.000.303	21.433	360.542	55
7 " '24	556.564	8.767	1.007.700	21.534	358.942	55
31 Mrt. '24	569.138	9.267	1.018.014	19.286	370.379	56
24 " '24	581.711	9.777	978.408	28.082	389.369	59
17 " '24	581.711	9.708	985.005	20.247	389.780	59
23 Apr. '23	581.790	8.281	939.612	36.750	394.102	60
24 Apr. '22	605.889	5.608	985.085	37.241	406.356	60
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse reke-ningen ²⁾
22 Apr. 1924	255.845	91.000	146.741	21.398	77.021
14 " 1924	252.123	88.000	143.350	19.182	66.407
7 " 1924	259.905	91.000	145.200	20.858	64.917
31 Mrt. 1924	254.185	78.000	157.533	23.412	49.670
24 " 1924	233.403	65.000	143.561	23.968	39.636
17 " 1923	247.019	82.000	131.434	23.182	42.868
23 Apr. 1923	170.504	22.000	124.154	98.749	25.124
24 Apr. 1922	180.170	26.000	133.066	92.864	34.805
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

RIJKS SCHATKIST.

De Minister van Financiën maakt o.m. bekend:

	14 April 1924	22 April 1924
dat uitstonden		
aan schatkistpromessen	f 396.900.000,—	f 386.830.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	" 88.000.000,—	" 91.000.000,—
aan schatkistbiljetten	" 193.110.000,— ¹⁾	" 194.983.000,— ¹⁾
aan zilverbons	" 31.636.018,50	" 31.511.123,50
Tegoe v. d. Postch. en Gdst. bij 's Rijks Schatkist.	" 106.558.196,53 ²⁾	" 106.558.196,53 ²⁾
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	" 135.066.133,57 ³⁾	" 126.021.262,74
Voorschot aan Gemeenten voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	29 Februari 1924 " 76.790.423,26	31 Maart 1924 " 74.334.520,58
Voorschot aan rek. houders v. d. Postch. en Girodst.	14 April 1924 " 98.188.417,73	22 April 1924 " 101.169.366,75 ²⁾

¹⁾ Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.
De Minister van Koloniën maakt bekend:

	12 April 1924	19 April 1924
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 116.024.201,58	f 111.474.343,78
Ind. Schatk. prom. in omł.	" 79.100.000,—	" 79.100.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 22.600.000,—	" 30.600.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 40.200.000,—	" 40.100.000,—

¹⁾ Tegoe van Ned.-Indië bij de Javasche Bank.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. metaal-schulden	Beschikb. metaal-saldo
19 Apr. 1924	217.000		259.000	85.500	148.100
12 " 1924	221.750		263.000	79.500	153.250
5 " 1924	219.750		263.000	79.500	153.250
15 Mrt. 1924	154.700	63.942	261.880	70.990	152.815
8 " 1924	158.695	64.436	263.374	78.722	155.512
21 Apr. 1923	160.612	61.177	263.501	110.305	147.737
22 Apr. 1922	143.168	40.872	263.090	96.981	112.696
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Voor-schotten afh. Gouvernem.	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
19 Apr. 1924		149.890		30.600	***	63
12 " 1924		143.330		22.600	***	65
5 " 1924		146.990		22.900	***	64
15 Mrt. 1924	35.222	17.744	64.865	3.866	18.043	65
8 " 1924	34.881	19.033	68.736	3.783 ³⁾	21.514	65
21 Apr. 1923	36.405	29.857	64.028	16.064	32.600	59
22 Apr. 1922	35.315	18.625	88.722	25.324 ³⁾	52.769	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{3}$ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 Maart 1924	685	1.332	83	227	722	78
1 Februari '24 ³⁾	690	1.195	82	237	821	237
1 December 1923	732	1.235	80	245	819	245
1 November 1923	695	1.259	84	257	813	195
1 October 1923	688	1.253	77	241	828	185
1 Maart 1923	663	1.215	128	286	667	134

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Sluitpost der passiva.

³⁾ Bankstaat van 1 Januari nog niet ontvangen.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 Apr. 1924	128.112	125.477	***	***	***
9 " 1924	128.116	125.742	288.216	27.000	243.840
3 " 1924	128.115	126.355	285.238	27.000	241.374
26 Mrt. 1924	128.105	125.403	281.538	27.000	236.867
18 Apr. 1923	127.521	122.380	285.565	27.000	241.335
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
16 Apr. '24	40.917	74.843	18.403	102.066	22.385	18,57
9 " '24	41.518	75.932	12.976	108.909	22.123	18,15
3 " '24	47.782	79.851	16.411	114.466	21.510	16,43
26 Mrt. '24	48.167	72.145	26.983	100.507	22.453	17,61
18 Apr. '23	51.299	67.406	14.103	111.815	24.891	19,76
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$ ²⁾

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in milliarden (duizenden biljoenen) Mark.

Data	Metaal	Daarv. Goud	Waarv. buitl. circ. bkn ¹⁾	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. ²⁾
7 April '24	0,6	0,465	0,021	2.479	683.651	0,4
31 Mrt. '24	0,9	0,465	0,021	4.124	689.864	0,6
22 " '24	0,9	0,464	0,021	6.186	606.511	1
15 " '24	0,9	0,464	0,021	9.103	613.176	2
7 April '23	9,1	1,005	0,165	1.301 ⁴⁾	5.624 ⁴⁾	23
23 Juli '14	1,7	1,357	—	0,065 ³⁾	1,9 ³⁾	93

Data als boven.	Wissels			Renten-bank-scheine	Rek. Courant ⁶⁾	Darl. kas-sensc. Tot. uit-gegeven
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier			
1.867.237	1.867.237	—	—	262.961	1.255.128	2.500
1.767.443	1.767.443	—	—	225.389	1.053.120	4.100
1.574.101	1.574.101	—	—	84.082	1.239.701	6.200
1.431.236	1.431.236	—	—	37.917	1.119.214	9.100
7,221 ⁴⁾	2,423 ⁴⁾	4,798 ⁴⁾	—	—	2,688 ⁴⁾	1,313 ⁴⁾
0,751 ⁵⁾	0,751 ⁵⁾	—	—	—	0,944 ⁵⁾	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine. ³⁾ In milliarden. ⁴⁾ In biljoenen. ⁵⁾ Waarv. in Rentenmark, uitgedrukt in papierm. op 15 Mrt. 867.787 milliard; op 22 Mrt. 977.557 bill.; op 31 Mrt. 1.096.281 bill.; op 7 Apr. 1.156.717 bill. ⁶⁾ Idem: op 15 Mrt. 401.399 bill.; op 22 Mrt. 447.155 bill.; op 31 Mrt. 348.426 bill.; op 7 Apr. 439.787 bill.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitentl.	Zilver	Te goed in het Buitentland	Buit. gew. voorsch. ajd. Staat
17 Apr. '24	5.542.134	1.864.321	298.343	571.347	22.700.000
10 " '24	5.542.009	1.864.321	298.205	577.351	22.800.000
3 " '24	5.541.900	1.864.321	298.087	573.844	23.000.000
19 Apr. '23	5.536.605	1.864.345	291.979	596.692	22.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culeren	Rek. Crt. Staat
4.694.887	10.286	2.604.361	39.943.151	2.481.129	18.503	
4.991.942	10.401	2.646.434	40.145.377	2.524.681	16.432	
5.945.053	11.716	2.470.733	40.213.562	2.887.459	27.372	
2.532.350	22.446	2.127.836	36.823.777	2.009.164	19.596	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. saldi	Beleen. van buitl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
17 Apr. '24	357.825	84.653	480.000	1774.412	7.655.576	211.179
10 " '24	357.741	84.653	480.000	1807.932	7.705.315	217.881
3 " '24	358.936	84.653	480.000	1813.652	7.676.033	253.421
27 Mrt. '24	358.503	84.653	480.000	1812.762	7.651.704	368.282
19 Apr. '23	347.342	84.653	480.000	818.638	6.858.492	138.947

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitl.		
2 April '24	3.091.767	2.025.157	—	99.564	1.987.262
26 Mrt. '24	3.122.944	2.139.604	—	100.107	1.982.706
19 " '24	3.131.845	2.150.934	—	101.352	1.989.848
12 " '24	3.130.082	2.095.797	—	105.758	2.010.595
4 April '23	3.069.495	2.066.795	—	103.522	2.240.951

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
2 April '24	743.432	2.062.364	110.859	76,3	78,8
26 Mrt. '24	684.773	2.007.116	110.831	78,5	80,8
19 " '24	625.454	2.012.131	110.828	78,3	80,8
12 " '24	726.015	2.018.850	110.836	77,7	80,3
4 April '23	955.109	1.988.606	108.647	72,5	75,0

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F.R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
26 Mrt. '24	756	16.579.757	1.414.945	15.639.372	4.230.974
19 " '24	756	16.620.383	1.482.880	15.857.778	4.194.133
12 " '24	757	16.468.918	1.445.094	15.663.343	4.191.105
5 " '24	758	16.383.574	1.409.988	15.492.890	4.194.062
28 Mrt. '23	777	16.497.611	1.394.778	15.367.802	3.948.420

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 17 April 1924.

De korte arbeidsweek, welke ten aanzien van de internationale beurzen heeft bestaan, heeft, als gewoonlijk, betel, dat de omzetten op de fondsenmarkten grooten omvang hebben aangenomen. Toch was er, in tegenstelling met andere dienovereenkomstige perioden, veel grooter belangstelling op te merken, hetgeen in hoofdzaak wel moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat men vrijwel in alle landen op het punt staat besluiten te nemen, welke bijzonder belangrijk kunnen worden voor de verdere ontwikkeling van den economischen en financieelen toestand van Europa. In de eerste plaats hebben de rapporten van de commissies van deskundigen ten aanzien van het vraagstuk der schadevergoedingen nog steeds een onderwerp van breedte discussie uitgemaakt, vooral, nu ook Duitsland heeft verklaard, dat de conclusies der experts een grondslag vormen voor verdere onderhandelingen. Het spreekt bijna vanzelf, dat deze uitspraak op de beurs van Berlijn een gunstige uitwerking heeft uitgeoefend, zoodat hier op sommige dagen een veel opgewekter stemming heeft bestaan, dan sinds lang het geval is geweest. Het is den kringen van handel en nijverheid in Duitsland op het oogmerk dan ook in de eerste plaats te doen om een nauwkeurige omschrijving van de verplichtingen, welke het land op zich heeft te nemen, waaruit dan conclusies getrokken kunnen worden ten aanzien van de belastingen en andere omstandigheden, waaronder men in Duitsland de diverse bedrijven zal kunnen voortzetten. Door het schema van de commissies van experts is kans op zulk een vaststelling groot en de beurs heeft hieruit onmiddellijk de consequenties

getrokken. Toch zal het de vraag blijven, of de gevolgen reeds dadelijk zoo gunstig kunnen zijn, als thans door sommigen wordt aangenomen. De lasten zullen ongetwijfeld zwaar worden en bij de heftige concurrentie op de wereldmarkt, welke van andere landen is te duchten, zal het nog moeten blijken, in hoeverre de Deutsche industrie zonder zeer belangrijke wijzigingen te brengen in haar productie-vormen, als mededinger zal kunnen optreden. Veel zal ook afhangen van den toestand op de geldmarkt, welke tot nu toe voor de credietbehoevende ondernemingen zoo ongunstig mogelijk is. Het valt niet te ontkennen, dat de verzorging met crediet op dit oogenblik, zelfs voor de geringere behoeften van het minder groote Duitsland na den oorlog, zeer onvoldoende is. De taak wordt waargenomen door de Rijksbank, de Rentenbank, de goud-discontobank — welke thans haar werkzaamheden heeft aangevangen — en door de talrijke Deutsche bankinstellingen, in het buitenland gevestigd, waarbij ook nog de internationale banken, in Nederland opgericht, gerekend dienen te worden. Ten slotte zal echter het kapitaal, dat over de Deutsche grenzen is gebracht, den doorslag moeten geven. Voor een deel kan dit geacht worden te zijn teruggevloeid, doch alleen een volkomen terugkeer van vertrouwen zal in staat zijn hier in belangrijke mate een wijziging ten goed te doen intreden. Onder deze omstandigheden is dan ook ter beurze, ondanks den veel beteren ondergrond, toch een zekere weifeling te constateeren geweest.

Te Parijs heeft men zeer kalme dagen doorgebracht. Hier is de invloed van een reeks vacantiedagen overigens steeds zeer groot. Thans kwam hierbij nog de omstandigheid, dat in de factoren, welke in den laatsten tijd de beurs hebben beheerscht, vrijwel geen verandering is gekomen. De rijzing van het Fransche betaalmiddel heeft zich kunnen handhaven, af en toe onderbroken door een geringe inzinking en men heeft zich vertrouwd gemaakt met de gedachte, dat een verdere, doch kalme rijzing tot de waarschijnlijkheden moet worden gerekend. De minister van financiën, Marsal, heeft bekend gemaakt, dat het bij Morgan opgenomen crediet thans is afbetaald en dat bovendien hier en daar in het buitenland reserves van buitenlandse betaalmiddelen zijn aangelegd, welke het gemakkelijker moeten maken, te gelegener tijd, wanneer de internationale speculatie weer wat meer durf zou gaan vertoonen, in te grijpen, zonder optien te baren. Men acht het echter niet waarschijnlijk, dat de Franc nog vele en heftige aanvallen van de zijde der speculatie zal hebben te ondergaan, indien de maatregelen van de regering in fiscaal opzicht met dezelfde kracht als tot dusverre doorgevoerd zullen worden. De belastinghervormingen doen thans hun uitwerking gevoelen in een verhoogde opbrengst en de uitgaven voor het herstel van Noord-Frankrijk zijn tot een minimum beperkt. Toch acht men het in financieele kringen wenschelijk, dat ten aanzien van het schadevergoedingvraagstuk zoo spoedig mogelijk een beslissing wordt genomen. De „Micum“-contracten zijn thans wel tijdelijk verlengd, doch men voorziet moeilijkheden, wanneer dit bij expiratie (op den 15den Juni) weer zou moeten geschieden, zonder dat een algemeene regeling zou zijn getroffen.

Te Londen heeft de opening van de Russisch-Britsche conferentie de meeste aandacht getrokken. Men kan niet zeggen, dat de City al te tegemoetkomend in dit opzicht is geweest. Stellig bestaat er eenige tegenstelling tusschen de weliswaar scherp omljnde, doch welwillende woorden, welke McDonald heeft gesproken en het memorandum, dat de voornaamste bankiers hebben opgesteld en waarin zij de eischen opsommen, waaraan Rusland zal moeten voldoen, alvorens met dit land regelmatige handelsbetrekkingen kunnen worden aangeknoopt. Van het verloop der conferentie is op dit oogenblik nog niets te zeggen; voorloopig worden van beide zijden nog slechts de voelhorens uitgestoken. Een gunstige omstandigheid kan het worden genoemd, dat de Russische delegatie uitgebreide volmachten heeft medegekreng, waardoor bij zeer belangrijke beslissingen veel onthoud en onzekerheid kan worden vermeden.

De markt te New York is eenigszins onder den indruk geweest van de iets geringer bedrijvigheid in de staalindustrie gedurende den laatsten tijd. Nu de automobielenijverheid haar productie tijdelijk heeft ingekrompen, heeft deze zeer belangrijke cliënt de orders aanmerkelijk verminderd, zoodat de metaalproductie thans grootendeels haar weg moet vinden naar de spoorwegen en naar de bouwnijverheid. Deze zijn op dit oogenblik nog zeer goede afnemers, doch men verwacht, dat dit tegen den zomer geringer zal worden. Voorts heeft de kans op onaangenaamheden met Japan, nu de nieuwe immigratie-bepalingen in de Unie zijn aangenomen, aanleiding gegeven tot een gereserveerde houding.

Ten onzent heeft de *beleggingsmarkt* een kalm aanzien gehad. De nieuwe 6 pCt. staatslening werd vrij ruim verhandeld iets onder den officieelen emissiekoers, doch, in aanmerking nemende enerzijds de bij inschrijving verstrekte uitkeering aan den effectenhandel, anderzijds de kosten, welke beleggers thans bij aankoop aan provisie en zegel hebben te betalen, kon de feitelijke koers van uitgifte vrijwel worden gehandhaafd. In gemeentelijke leningen is slechts zeer weinig omgegaan, zelfs niet, nadat bekend werd, dat de gemeente Rotterdam was overgegaan tot het emittieren van \$ 6.000.000 6 pCt. obl. te New York tot den koers van 98 pCt.

	14 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling
6 %/o Nederland 1922	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈	— ¹ / ₁₆
5 %/o " 1918	85 ¹ / ₁₆	85 ¹ / ₈	86	+ ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ %/o " 1916	84 ³ / ₈	85 ¹ / ₈	85 ⁵ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 %/o " 1916	77 ⁷ / ₁₆	77 ³ / ₈	77 ⁹ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
3 ¹ / ₂ %/o " "	72 ³ / ₈	72 ⁷ / ₁₆	72 ³ / ₈	—
3 %/o " "	61 ¹ / ₁₆	61 ¹ / ₈	61 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	50 ⁷ / ₈	51 ¹ / ₄	51	+ ¹ / ₈
7 %/o Oost-Indië 1921	101 ¹ / ₁₆	101	101 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
6 %/o " 1919	96 ¹ / ₈	96 ¹ / ₈	96 ¹ / ₈	—
5 %/o " 1915	92 ¹ / ₈	92	91 ³ / ₈	— ¹ / ₈
5 %/o Rusland 1906	5 ¹ / ₄	5 ¹ / ₈	5 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
4 %/o Rusl. Bij Hope & Co.	8 ¹ / ₁₆	8 ¹ / ₈	8 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
4 %/o Japan 1899	63 ¹ / ₂	—	—	—
5 %/o Brazilië 1895	52	52 ¹ / ₂	52 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
8 %/o San Paulo 1921	97	97 ¹ / ₂	96 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
6 %/o Amsterdam 1920	98 ⁷ / ₈	—	—	—
7 %/o Rotterdam 1920	101 ¹ / ₄	—	101 ¹ / ₄	—

Op de markt voor aandelen zijn *petroleumfondsen* vrij sterk naar voren gekomen, vooral door de geanimeerde houding voor aandelen Geconsolideerde. Bij de reeds sterk uitenclopende geruchten, heeft zich deze week een nieuw gevoegd. Men beweerde nl. ter beurze, dat een dividend van slechts 6 pCt. kon worden verwacht, doch dat hiertegenover aan aandeelhouders een „bonus” zou worden verstrekt van één gratis nieuw aandeel tegenover het bezit aan twee oude. Bevestiging van dit gerucht kon, evenmin als van de overige, niet worden verkregen, doch de markt heeft hieronder niet geleden. Aandelen Koninklijke varieerden slechts in zeer bescheiden mate.

Ook *sukeraandelen* hebben in het centrum der belangstelling gestaan, vooral toen tegen het einde der berichtperiode de noteering voor Cubasuiker een zeer aanmerkelijke verbetering te aanschouwen heeft gegeven. De technische positie van de suikermarkt was trouwens reeds lang zoodanig, dat slechts een geringe verbetering van het product een vrij aanmerkelijke koersverheffing te voorschijn moest roepen. Aanbod had reeds lang niet in eenigszins beteekenende mate bestaan, zoodat de thans opkomende vraag slechts tegen verhoogde koersen kon worden bevredigd. De

	14 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	125 ³ / ₄	125 ¹ / ₄	—	— ¹ / ₂
Incasso Bank	96 ³ / ₄	96 ³ / ₄	93	— 3 ³ / ₄ 1)
Koloniale Bank	193 ³ / ₈	192 ¹³ / ₁₆	195 ³ / ₄	+ 2 ³ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	133	136	135	+ 2
Rotterd. Bankvereniging	98 ³ / ₄	—	98 ³ / ₄	—
Van Berkel's Patent	38 ¹ / ₈	—	—	—
Gouda Kaarsen	25 ¹ / ₂	17	18 ¹ / ₄	— 7 ¹ / ₄
Holl. Draad- en Kabelfabriek	54 ⁷ / ₈	—	54 ¹ / ₂	— ¹ / ₈
A. Jurgens' Ver. Fabr. g. aand.	55 ¹ / ₂	51	53 ³ / ₄	— 1 ¹ / ₂
" " " pr. aand.	66 ¹ / ₈	65 ¹¹ / ₁₆	66 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
Leerdam Glasfabrieken	29 ¹ / ₈	26 ¹ / ₄	27 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₈
Philips' Gloeilampenfabriek	265	270	273	+ 8
Vereenigde Blikfabrieken	88 ¹ / ₄	—	—	—
Vereen. Chemische Fabrieken	40 ¹ / ₂	44	43 ¹ / ₂	+ 3
Compania Mercantil Argent.	25 ¹ / ₂	24 ³ / ₄	25	— ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	181 ¹ / ₂	181 ¹ / ₂	184 ¹ / ₈	+ 3 ¹ / ₈
Handelsver. Amsterdam	480	480 ³ / ₄	489 ¹ / ₂	+ 9 ¹ / ₂
Handelsverg. Reiss & Co.	34	—	—	—
Int. Crediet- en Handelsverg. Rotterdam	189	195	—	+ 6
Linde Teves & Stokvis	73 ¹ / ₂	76	77	+ 3 ¹ / ₂
Redjang Lebong Mijnb.-Mij.	120	—	120	—
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	197 ¹ / ₄	201 ¹ / ₄	204	+ 6 ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	444 ¹ / ₈	440 ¹ / ₄	443 ¹ / ₄	— ¹ / ₈
Phoenix Oil	93 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Amsterdam-Rubber-Mij.	140 ¹ / ₈	139 ⁷ / ₈	141 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₈
Kendeng Lemboe	176	176	177 ³ / ₈	+ 1 ³ / ₈
Oost-Java-Rubber-Mij.	209	203	211	+ 2
Deli-Batavia Tabak Mij.	336 ¹ / ₂	331	334 ¹ / ₈	— 2 ¹ / ₈
Deli-Maatschappij	385	382	384 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	289 ¹ / ₄	285	288 ¹ / ₂	— ¹ / ₄

1) ex. div.

„bonus”-geruchten omtrent aandelen H.V.A. circuleeren nog steeds, ook in dit geval niet bevestigd door een mededeeling van competente zijde.

Van *tabaksaandelen* is deze week de grootste aandacht op de Javasoorten, met name op aandelen Besoeki gevallen; van de aanstaande inschrijving voor Javatabak te Amsterdam verwacht men wederom goede resultaten.

De *rubbermarkt* kon lichtelijk verbeteren in verband met de plannen van de Rubber Grower's Association om een coöperatieve verkoopcentrale te stichten, waarvan men ten onzent meer heil voor een handhaving, resp. opvoering van het prijsniveau verwacht, dan van de restrictie-voor-schriften.

Van *industriële aandelen* waren aandelen Jurgens tegen het einde der week, toen het jaarverslag werd gepubliceerd, tot hooger koers gezocht. De verbetering heeft echter de voorafgaande daling nog niet kunnen nivelleren.

Scheepvaart-aandelen bleven mat en nagenoeg zonder variaties.

	14 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	85	85 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
" " „gem.eig.	71 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	71 ³ / ₄	+ ¹ / ₄
Hollandische Stoomboot-Mij.	27	26 ³ / ₄	27	—
Java-China-Japan-Lijn	90	—	—	—
Kon. Hollandsche Lloyd	8 ³ / ₄	9	8 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₈
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	69 ¹ / ₂	67 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Konink. Paketvaart-Mij.	133 ¹ / ₄	134 ¹ / ₄	136	+ 2 ³ / ₄
Maatschappij Zeevaart	74 ³ / ₄	74 ¹ / ₂	74 ³ / ₄	—
Nederl. Scheepvaart-Unie	120 ¹ / ₂	121 ¹ / ₄	122	+ 1 ¹ / ₂
Nievelt Goudriaan	92 ³ / ₄	93	96	+ 3 ¹ / ₄
Rotterdamsche Lloyd	122 ¹ / ₂	124	123 ¹ / ₂	+ 1
Stoomv.-Mij. „Nederland”	140	143 ¹ / ₂	140 ³ / ₄	+ ¹ / ₄
" " „Noordzee”	30 ¹ / ₂	—	—	—

De *Amerikaansche afdeling* was stil en onregelmatig, doch meerendeels niet ongeanimeerd.

	14 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	65 ¹ / ₂	66	66 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
Anaconda Copper	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₁₆	72 ¹ / ₂	—
Studebaker Corp.	93 ¹ / ₄	92 ¹ / ₄	93 ¹ / ₈	— ¹ / ₈
Un. States Steel Corp.	103	103 ⁷ / ₈	105	+ 2
Atchison Topeka	107 ¹ / ₈	108 ⁷ / ₁₆	—	+ 1 ¹ / ₁₆
Erie	26	26 ¹ / ₈	25 ¹ / ₂	— ¹ / ₄
Southern Pacific	96 ⁷ / ₈	—	97 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
Union Pacific	142	141 ⁵ / ₈	142	—
Int. Merc. Marine orig. gew.	9 ¹ / ₂	9 ¹³ / ₁₆	9 ¹³ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
" " " " „pref.	32 ¹ / ₈	35	34 ⁷ / ₈	+ 2 ¹ / ₂

De *geldmarkt* was stabiel; prolongatie noteerde doorgaans 4³/₄ pCt.

**GOEDERENHANDEL.
GRANEN.**

22. April 1924.

Doordat de feestdagen in de overzichtsweek vallen, kunnen wij niet anders dan kort zijn. Vele veranderingen hebben niet plaats gevonden: Over het algemeen zijn de tarwemarkten vast gestemd geweest, waarbij de overheerschende factor geweest is de aankopen voor Fransche rekening. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk het gevolg van den nog steeds stijgenden wisselkoers en er heerscht dan ook in de andere markten niet al te veel vertrouwen, dat deze inkoop lang zullen voortgaan. Toch hebben bijv. de Britsche meelfabrikanten zich niet geheel afzijdig kunnen houden en in het begin van de vorige week was ook in Engeland de handel tamelijk levendig. Grootte verschepingen van La Plata hadden de stemming eerst flauw gemaakt, doch later verbeterden de markten, zoowel in Europa als in Noord-Amerika. In Noord-Amerika wordt de verhooging voornamelijk toegeschreven aan den invloed van de schatting van den nog resterenden voorraad in handen van de Canadeesche boeren, die tamelijk klein is. De oogstberichten in Noord-Amerika blijven overigens gunstig. Wat den uitzaai van zomergraan betreft worden de gissingen voortgezet. Zeer zeker zal men dit jaar met meer dan gewone belangstelling de officieele cijfers afwachten.

De berichten uit Rusland maken het zeer moeilijk een conclusie te trekken. Enerzijds wordt nog steeds gesproken over een tekort aan graan van dezen oogst, doch de verschepingen gaan nog regelmatig voort. Schattingen van den uitzaai betreffen slechts een gedeelte van Rusland, doch de cijfers zijn niet ongunstig wat betreft den uitzaai van zomertarwe in den Oeral en den Wolga.

De wereldmarkt van mais is weinig veranderd, maar de verschepingen nemen geleidelijk aan toe. Vooral de Donau-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mel	Mais Mel	Haver Mel	Tarwe Mel	Mais Mel	Lijnzaad Mel
19 Apr. '24	104 ⁵ / ₈	78 ³ / ₈	47 ¹ / ₄	10,90	7,99	19,05
12 „ '24	102 ¹ / ₈	77 ¹ / ₂	47	10,70	8,—	19,10
19 Apr. '23	125 ⁷ / ₈	79 ³ / ₄	45 ³ / ₄	12,15 ¹ / ₂	8,55 ¹ / ₂	22,40 ¹ / ₂
19 Apr. '22	142 ³ / ₈	61 ¹ / ₄	37 ¹ / ₄	13,75	8,35	21,30
19 Apr. '21	121 ³ / ₈	56 ³ / ₈	37 ¹ / ₂	15,50	8,10	13,75
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70

¹) Per Juni.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	22 April 1924	14 April 1924	23 April 1923
Tarwe*	12,—	11,75	13,90
Rogge (No. 2 Western) ..	9,70	9,65	11,40
Mais (La Plata)	230,—	228,—	219,—
Gerst (48 lb. malting) ...	202,— ⁴	205,— ⁴	188,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹	9,70 ⁵	9,40 ⁵	10,80
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹	12,40	13,40	10,85
Lijnzaad (La Plata) ³	395,—	398,—	468,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁴) Donaugerst. ⁵) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13/19 April 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	13/19 April 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	17.360	271.162	226.417	—	12.128	17.811	283.290	244.228
Rogge	4.314	172.269	143.004	—	3.325	485	175.594	143.489
Boekweit	—	6.615	4.170	—	—	—	6.615	4.170
Mais	13.247	191.006	200.113	850	25.801	31.802	216.807	231.915
Gerst	6.179	105.883	46.009	4.612	20.473	4.127	126.356	50.136
Haver	1.690	72.823	26.263	—	—	533	72.823	26.796
Lijnzaad	—	74.297	47.009	957	30.843	41.520	105.140	88.529
Lijnkoek	5.607	58.365	63.983	—	700	—	59.065	63.983
Tarwemeel	4.559	76.651	22.566	698	6.046	3.377	82.697	25.943
Andere meelsoorten	267	3.256	555	—	—	—	3.256	555

landen spelen daarbij een groote rol, doch ook Argentinië begint iets meer af te laden. Hoogstwaarschijnlijk zullen de Argentijnsche verschepingen in Mei groot zijn, aangezien het weer voor het oogsten gunstig geweest is en de aanvoeren in de havenplaatsen sterk toenemen. De stemming in Europa voor mais is niet bijzonder gunstig geweest. De meeste markten onthouden zich van aankopen van spoedig gewachte mais, bij de geldehe hoge prijzen. Bij gebrek aan andere markten werden verschillende ladingen onverkocht naar Rotterdam gezonden. Het spreekt vanzelf, dat dit onze markt beïnvloed heeft. In ieder geval is de omzet niet voldoende om dezen betrekkelijk grooten toevoer in spoedigen tijd op te nemen. Het tekort aan Plata-mais en in het algemeen aan mais voor kippenvoer doet zich ernstig gevoelen. De Noord-Amerikaansche markten toonden neiging tot stijgen, doch door overigens onbekende redenen is de markt op 21 April niet onbelangrijk gedaald. De hoeveelheid Amerikaanse mais, onderweg naar Europa, is evenwel niet van groote beteekenis en gezien den aandrang van andere landen, zal waarschijnlijk ook verder niet veel Noord-Amerikaansche mais verscheept worden.

Over gerst valt deze week weinig nieuws te vermelden. De prijzen bleven vrijwel onveranderd, met matigen handel. Ook in haver ging weinig om.

Lijnzaad was evenals andere artikelen beïnvloed door de feestdagen. De verschepingen van Argentinië zijn iets afgenomen, terwijl Indië na iets grootere verschepingen de vorige week, wederom minder heeft afgeladen. Toch mogen grootere verschepingen van Indië nu spoedig tegemoet gezien worden.

week 62.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons en de voorraden 160.000 tons.

Cubasuiker werd verhandeld tot prijzen dalende van d.c. 4,62½ tot d.c. 4,25 c. & f. New York, waarna prijzen weer opliepen tot d.c. 4,62½.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 12 April '24	181.894	157.696	194.759
Tot sedert 1 Dec. '23-12 Apr. '24	2.503.703	2.402.087	1.999.400
Aantal werkende fabrieken ..	162	137	178
Weekexport 12 April '24.....	91.880	108.318	115.564
Tot sedert 1 Jan. '24-12 Apr. '24	1.663.237	1.675.813	1.068.738
Totale voorraad op 12 April '24	840.366	727.174	1.039.242

In Engeland verlaagden Raffinadeurs hunne prijzen deze week met sh. 1/- voor Mei/Juni levering en daarna met sh. 1/- voor alle posities.

Uit Java werd weinig nieuws vernomen. Prijzen aldaar liepen terug en herverkoopen van Superieur Juni levering vonden plaats tot f 16,25 en eerste helft Juli tot f 15,50.

Hier te lande fluctueerden de prijzen op de termijnmarkt nogal sterk. De markt opende flauw en zakte nog verder in tot f 31,12½ voor Mei, f 27,12½ voor Augustus en f 24,12½ voor November/December. Toen New York aan het slot vaster afkwam, herstelden ook hier prijzen zich en waren de slotnoteeringen voor Mei f 31,75, Augustus f 27,75 en November/December f 24,37½. De omzet droeg deze week ongeveer 6000 tons.

**SUIKER.
NOTEERINGEN.**

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.i.f. April	
17 Apr. '24	f 27 ¹³ / ₁₆	Sh. 62/6	Sh. 22/9	Sh. 24/-	\$ cts. 6,15
10 „ '24	„ 27 ¹⁵ / ₁₆	63/6	23/9	25/3	6,40
17 Apr. '23	„ 38 ¹ / ₁₆	68/9	29/-	29/9	8,03
17 Apr. '22	„ 23 ⁷ / ₁₆	53/-	18/-	13/3	3,98
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

**KATOEN.
Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)**

	*17 April 1924	11 April 1924	4 April 1924	18 April 1923	18 April 1922
New York voor Middling ...	30,70 c	31,35 c	30,60 c	29,— c	18,10 c
New Orleans voor Middling	30,75 c	31,50 c	30,75 c	28,38 c	17,— c
Liverpool voor Fy Middl. ...	18,85 d	19,41 d	18,13 d	15,65 d	10,42 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '23 tot *11 April '24	Overeenkomstige periode	
		1922-'23	1921-'22
Ontvangsten Gulf-Havens.	6.195	5.392	5.012
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1.487	1.225	1.199
„ „ 't Vasteland.	2.756	2.369	2.486
„ „ Japan	541	540	784

De afgelopen week, wegens de daarin vallende feestdagen eene korte, kenmerkte zich door weinig zaken. Toch schommelden prijzen op de markt in Amerika niet onbelangrijk. Spot Centrifugals op d.c. 6,15 geopend sloten op gelijken prijs, na de 2 tusschenliggende dagen met d.c. 6,03 en d.c. 6,18 genoteerd te zijn geweest. Op de termijnmarkt trokken prijzen daarentegen aan en waren de openings- en slotnoteeringen als volgt: Mei d.c. 4,33/4,46; Juli 4,49/4,68; September 4,45/4,68; December 4,02/4,23.

De ontvangsten in de Atlantische havens bedroegen deze

*) Berichten dd. 18 April niet ontvangen.

Vorraden.
(In duizendtallen balen).

	*11 April '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	595	545	1.004
Binnenland	546	658	1.078
New York	—	—	—
New Orleans	—	—	—
Liverpool	355	417	483

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 9 April 1924.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn sedert ons laatste bericht weer gestegen; spotnoteeringen liepen in vier dagen $1\frac{1}{2}$ d. op, Mayfutures 1 d. per lb Onmiddellijk na deze verhooging daalde New York 90 punten, welke daling echter niet door Liverpool gevolgd werd en op het oogenblik, dat wij dit schrijven zijn prijzen $\frac{3}{4}$ d. hooger dan een week geleden, terwijl alles er op wijst, dat deze nog verder zullen stijgen. Verkoopen in Liverpool zijn meer dan 16 % hooger dan verleden week, terwijl ook de uitvoeren naar Europa belangrijk zijn. Egyptische katoen fluctueerde in sympathie met Amerikaansche en wordt over het algemeen goed gevraagd.

Garenprijzen hebben de hoogere katoennoteringen gevolgd, speciaal de lagere nummers, die meer dan 1 d. stegen, terwijl bundelgarens 1 a $1\frac{1}{2}$ d. hooger noteeren. Egyptische garens zijn gedeeltelijk in prijs gelijk gebleven, gedeeltelijk 1 d. duurder. De positie van Spinners is ongetwijfeld beter geworden, ondanks het totaal gebrek aan vraag zoowel van het Verre Oosten als van de Nederlandsche fabrieken, die voor het merendeel door de lock-out gehandicapt zijn. Voor koopers is het een moeilijke week geweest met het oog op de steeds oplopende prijzen, doch over het algemeen zijn er toch nog vrij veel zaken tot stand gekomen speciaal voor binnenlandsch gebruik, doch ook voor het Vasteland. Aan den korteren werktijd wordt streng de hand gehouden, hoewel het een feit is, dat enkele fabrieken voldoende werk hebben om met een behoorlijke winst „full time” te kunnen werken. Het blijft dan ook een moeilijke kwestie om voldoende aanvoeren te krijgen van die spinnerijen, die korter werken.

De doekmarkt is vast en door de vastere houding van Spinners wordt het voor fabrikanten moeilijk bij de tegenwoordige garennoteringen dekkende prijzen te bedingen; bovendien hebben zij door den korteren werktijd in de Amerikaansche spinnerijen dikwijls moeilijkheden met tijdige levering hunner orders. Over het algemeen bestaat er van verschillende markten een goede vraag, want het is een feit, dat voorraden op de wereldmarkten slechts gering zijn; toch is iedereen zeer voorzichtig, wat wij een gelukkig teeken achten, want bij de minste onvoorzichtigheid van den kant der consumeerende markten, zouden prijzen wel eens geweldig de hoogte in kunnen gaan. Van de overzeesche markten bestaat momenteel alleen vraag tegen zeer lage prijzen en voor vlugge levering, zoodat er slechts weinig orders tot stand komen. De vraag van Indië voor de lichtere soorten is misschien om de grootste betekenis; toch is de handel te algemeen om op een bepaalde soort of markt de aandacht te vestigen.

Manchester, d.d. 16 April 1924.

Prijzen van Amerikaansche katoen hebben de afgelopen week nog al sterk gefluctueerd en New York was Maandag zelfs meer dan 100 punten lager; de Liverpoolmarkt heeft deze daling niet gevolgd en is in de afgelopen week totaal slechts 49 punten gedaald wat Mid-American betreft. Er zijn vrij veel zaken gedaan, zoowel voor binnenland als voor export; Spinners schijnen in sommige gevallen moeilijk de hoogere klassen te kunnen krijgen. Ontvangsten in Amerikaansche havens zijn grooter dan verleden jaar. Egyptische katoen is vrij vast, hoewel noteringen wel iets lager zijn.

Prijzen van Amerikaansche garens blijven vast en de positie van Spinners wordt geregeld beter. Er is deze week niet zooveel verkocht als verleden week, doch Spinners blijven zeer vast gestemd en trachten hoogere prijzen te bedingen. Er is echter een vrij goede vraag, maar fabrikanten zijn niet geneigd de huidige vraagprijzen te betalen en enkele belangrijke zaken zijn op slechts kleine prijsverschillen afgesprongen. Dit geldt zoowel voor mulegarens, alsook voor ringcoops en bundels. Voor getwijnde garens voor Duitschland bestaat nog eenige belangstelling en hierin zijn dan ook enkele zaken tot stand gekomen. De Master's Federation stelde Vrijdag voor den georganiseerden korteren werktijd voorloopig tot eind Sept. te handhaven, daar deze tot

nu toe zeer gunstig op den algemeenen handelstoestand heeft geïnculceerd en door Spinners dan ook algemeen gesteund wordt. Spinners van Egyptische garens zijn dan ook zeer goed bezet, vooral in het Boltondistrict. Het wordt nu moeilijker om vlugge levering te krijgen, speciaal voor getwijnde garens voor voiles. Er is eenige belangstelling voor fijne medio nummers voor Calcutta, maar zaken van belang zijn niet afgesloten. Van het Continent blijft de vraag naar getwijnde garens vrij goed.

De doekmarkt blijft vast en toen in het begin van de week katoenprijzen opliepen, werden ook doekprijzen steeds hooger en de daling van gisteren in Amerikaansche katoen versterkte slechts de vaste positie. Er bestaat een vrij goede vraag, doch wij gelooven niet, dat er zaken van beteekenis zijn afgesloten. De overzeesche markten weigeren elke prijsverhoging te betalen, terwijl er alleen op vlugge levering gereflecteerd wordt, zoodat het grootste gedeelte van de biedingen geen succes heeft. De markt van deze week is dan ook slechts een natuurlijk gevolg van de ontwikkeling der factoren, waarvan wij in onze vorige berichten melding maakten; een bijna algemeene prijsstijging en daartegenover het wantrouwen van de overzeesche koopers bij de tegenwoordige hoge prijzen, zoodat men liever wacht totdat er iets bekend is over de vooruitzichten van den nieuwen katoenogst. Alleen voor zeer vlugge levering zijn er in verschillende soorten nog enkele postjes afgesloten.

9 Apr.	16 Apr.	Oost. koersen.	8 Apr.	15 Apr.
Liverpoolnoteringen.	T.T. op Indië	$1/4\frac{1}{2}$	$1/4\frac{3}{4}$	
F.G.F. Sakellarides	22,25 22,30	T.T. op Hongkong	$2/4\frac{1}{4}$	$2/4\frac{1}{4}$
G.F. No. 1 Oomra	12,00 11,75	T.T. op Shanghai	$3/2\frac{3}{4}$	$3/2\frac{1}{4}$

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk.)

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
19 Apr. 1924	237.000	25.600	1)	1)	$6\frac{9}{32}$
12 „ 1924	225.000	26.000	974.000	27.000	$6\frac{11}{32}$
5 „ 1924	191.000	25.250	877.000	27.000	$6\frac{7}{16}$
19 Apr. 1923	963.000	2)	1.656.000	23.400	$5\frac{19}{32}$

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
19 Apr. 1924.....	55.000	3.031.000	131.000	8.277.000
19 Apr. 1923.....	7.000	2.330.000	35.000	6.215.000

1) Feestdag. 2) Niet genoteerd.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 April 1924 in duizenden balen.

	1924	1923	1922	1921	1920
Voorraad in Europa..	1.380	1.860	2.004	1.966	2.042
Stoomend { Brazilië ..	520	599	945	550	531
n. Europa { Oost-Indië.	35	4	28	17	?
	1.935	2.463	2.977	2.533	2.573
Voorraad Ver. Staten	652	1.225	1.181	2.048	1.528
Stoomend } naar Brazilië ..	423	393	402	717	681
Ver. Staten }					
	3.010	4.081	4.560	5.298	4.782
Voorraad in Rio	155	1.083	1.794	513	310
„ „ Santos ..	778	1.801	2.749	2.832	3.059
„ „ Bahia ..	21	19	37	44	23
Totaal	3.964	6.984	9.140	8.687	8.174
Op 1 Maart	4.266	7.480	9.328	8.807	8.737
	1923	1922	1921	1920	1919
Op 1 Juli	5.340	8.639	8.700	6.750	10.336

COPRA.

De Copramarkt was deze week, voornamelijk door dekkingsvraag, vaster gestemd. Consumenten kochten regelmatig en boden tenslotte ook iets betere prijzen.

Circa 2500 tons Zuidzee Copra, welke in het midden der week werden aangeboden, zijn grif opgenomen.

De noteringen zijn:
 Nederl.-Ind. f.m.s. April afloading „ 31³/₈
 „ „ „ Mei „ „ 31¹/₄
 „ „ „ Juni „ „ 31,—
 „ „ „ Juli „ „ 30⁷/₈
 22 April 1924.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
22 Apr. 1924..	64.12/6	70.12/6	247.17/6	32.17/-	32.12/6
14 „ 1924..	64.7/6	70.5/-	246.12/6	32.-/-	32.7/6
7 „ 1924..	64.12/6	70.15/-	266.12/6	33.15/-	33.17/6
31 Mrt. 1924..	64.5/-	70.15/-	254.2/6	35.5/-	33.10/-
23 Apr. 1923..	72.17/6	81.5/-	212.17/6	26.-/-	33.17/6
20 Juli 1914..	61.-/-	—	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen /R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol kanaal	Rotter- dam	Engel- land
14-19 April 1924	—	14/6 ^a	14c ¹	—	29/2	29/2
7-12 „ 1924	—	13/7 ^a	—	3/7 ¹ / ₂	29/10	29/10
16-21 April 1923	—	16/6 ^a	12c ¹	2/6	29/8	29/8
17-22 April 1922	—	17/- ^a	13c ¹	4/3	29/6	29/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
14-19 April '24	5/3	11/3	13/3	13/7 ¹ / ₂	4/7 ¹ / ₂	—
7-12 „ '24	5/6	11/-	13/3	13/4	—	—
16-21 April '23	6/9	10/9	11/3	13/6	6/-	8/6
17-22 April '22	6/6	13/-	14/3	16/6	5/3	8/-
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
14-19 April 1924..	23/7	—	31/-	27/6
7-12 „ 1924..	24/10	30/-	31/-	27/6
16-21 April 1923..	29/3	32/6	35/-	35/-
17-22 April 1922..	20/3	27/6	35/-	27/6
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Am. cents per 100 lbs. 2) Per ton d.w.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per
 unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
 Overige noteringen per ton van 1015 KG.

INKLARINGEN.

DELFIJL.

Landen van herkomst	Maart 1924		Maart 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. Havens.	1	4.417	1	4.374
Groot-Brittannië	2	1.898	4	2.332
Duitschland	7	1.657	8	895
Zweden	—	—	1	392
Denemarken ...	1	354	—	—
Litthauen	1	257	—	—
Frankrijk	1	4.798	1	2.081
Chili	—	—	1	3.090
Totaal	13	13.381	16	13.164
Nationaliteit				
Nederlandsche ..	9	12.203	7	11.877
Britsche	1	354	—	—
Duitsche	2	361	9	1.287
Deensche	1	463	—	—
Totaal	13	13.381	16	13.164

(A. van Dijk.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Maart 1924		Maart 1923	
	Aantal schepen	M ^a .	Aantal schepen	M ^a .
Binnenl. havens.	1	29.715	—	—
Groot-Brittannië	33	258.673	31	254.740
Finland	—	—	1	1.030 ^a
België	1	1.812	1	11.093 ^a
Italië ¹⁾	1	271	4	12.132
Levant ²⁾	—	—	6	3.462
Rusl.-Zw. Zee ³⁾ .	13	7.365	—	—
Midden-Amerika	—	—	1	10.797
Totaal....	49	297.836	44	293.254
Nationaliteit.				
Nederlandsche .	40	289.158	37	279.475
Britsche	4	5.973	2	11.140
Duitsche	1	688	—	—
Belgische	4	2.017	5	2.639
Totaal	49	297.836	44	293.254

1) Bijleggers. 2) Sleepbooten. 3) Sloopen.

(Barend Stofkoper & Co.)

DORDRECHT/ZWIJNDRECHT.

Landen van herkomst.	Maart 1924		Maart 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	2	871	6	1.399
Groot-Brittannië	1	356	3	811
Duitschland ...	1	304	2	613
Denemarken ...	1	631	—	—
België	1	574	3	1.073
Frankrijk	2	2.380	—	—
Portugal	—	—	1	928
Ov. Westk. Afrika	1	789	—	—
Totaal....	9	5.905	15	4.824
Nationaliteit				
Nederlandsche ..	1	789	1	85
Britsche	1	356	6	1.500
Duitsche	5	2.380	7	2.868
Noorsche	1	380	—	—
Andere	1	2.000	—	—
Letsche	—	—	1	371
Totaal....	9	5.905	15	4.824

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—. Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabon-
 neerden op het Weekblad wordt dit werk
 beschikbaar gesteld tegen den prijs van
 f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het
 Instituut, Pieter de Hooghweg 122, onder gelijk-
 tijdige remise per postwissel of op postchèque- en
 girorekening No. 8408, Rotterdam.